

01 липня — 30 вересня 2019 року

КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ

III КВАРТАЛ

Тема звіту:

рейдерство



РБО фінансується



через цільовий
мультидоноровий рахунок
Європейського банку
реконструкції та розвитку
(ЄБРР), відкритий
у 2014 році.

Донорами є:



Європейський
Союз



Данія



Фінляндія



Франція



Німеччина



Італія



Японія



Нідерланди



Норвегія



Польща



Швеція



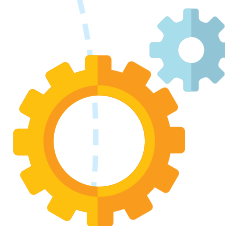
Швейцарія



Велика
Британія



США



Рада
бізнес-
омбудсмена
www.boi.org.ua

ЗМІСТ

Вступне слово бізнес-омбудсмена	4
Огляд III кварталу 2019 року	6

1. Тенденції скарг 8

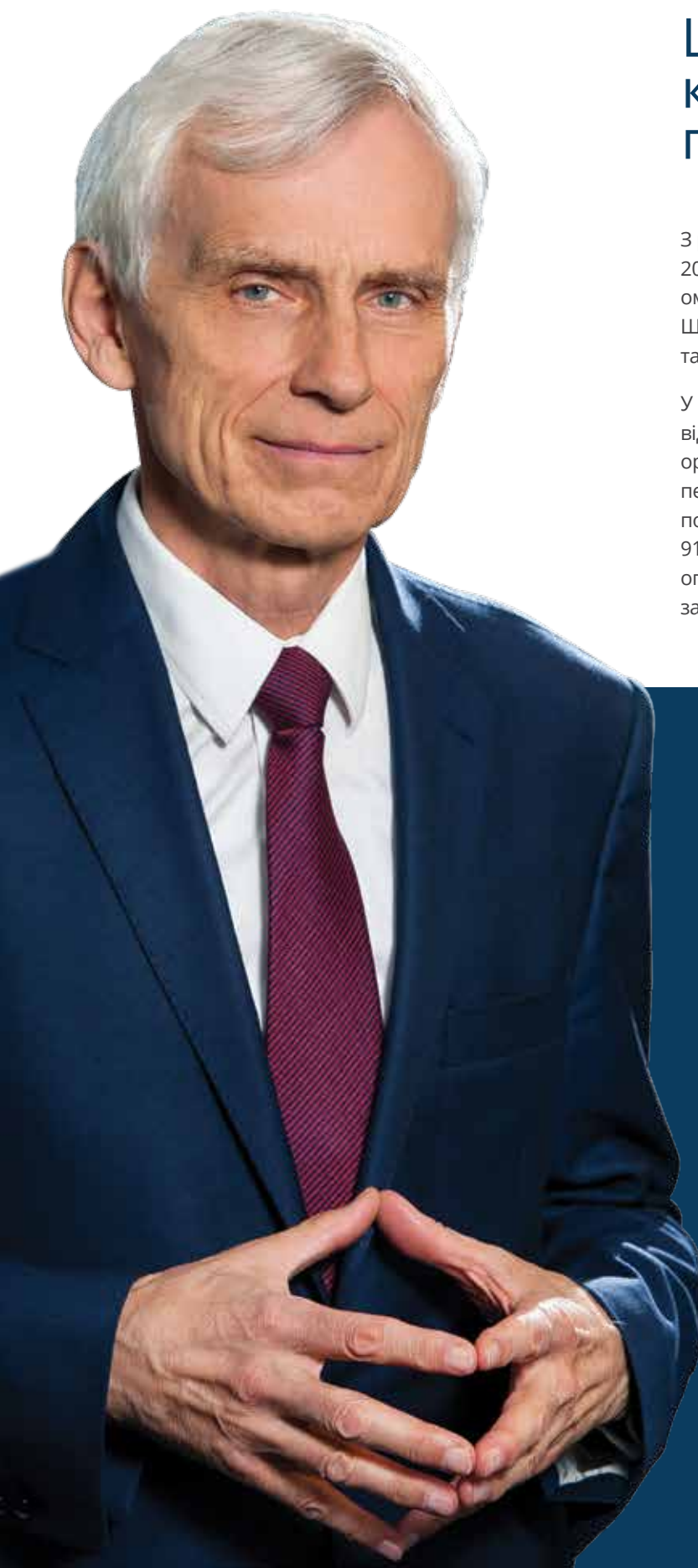
1.1. Кількість та характер отриманих скарг	9
1.2. Часові межі попереднього вивчення скарг	14
1.3. Кількість проведених розглядів та причини залишення скарг без руху	14
1.4. Часові межі проведення розглядів	16
1.5. Державні органи, на які скаржилися найчастіше	17
1.6. Географія отриманих скарг	19
1.7. Портрет скаржників	21
1.8. Тема звіту: рейдерство	25
1.9. Відгуки	34

2. Огляд розслідувань та рекомендації державним органам 36

2.1. Інформація по закритих справах та наданих рекомендаціях	36
2.2. Виявлені та вирішені системні проблеми	46
2.3. Огляд важливих розслідувань	50

3. Співпраця зі стейкхолдерами 72

3.1. Співпраця з державними органами	72
3.2. Співпраця з бізнес-асоціаціями	75
3.3. Зв'язки з громадськістю	77



Шановні друзі, колеги та партнери!

З радістю представляю звіт за третій квартал 2019 року — останній період, коли Радою бізнес-омбудсмена керував мій попередник Альгірдас Шемета. Для мене честь перейняти на себе цю роль та очолити таку авторитетну та ефективну установу.

У III кварталі 2019 року ми отримали 428 скарг від бізнесу щодо неправомірних дій державних органів — це на 8% більше проти попереднього періоду. За останні три місяці ми допомогли бізнесу повернути 564 млн. грн. Державні органи виконали 91% наших індивідуальних рекомендацій, а 95% опитаних заявників сказали, що залишилися задоволеними співпрацею з нами.

ДОВІДКОВО

Наглядова рада Офісу бізнес-омбудсмена обрала Марчіна Свенціцького новим бізнес-омбудсменом 30 липня 2019 року. Кабінет Міністрів України затвердив це рішення, і 12 жовтня 2019 року пан Свенціцький обійняв нову посаду.

Марчін Свенціцький — польський політик та економіст, колишній міністр зовнішньоекономічних зв'язків та заступник міністра економіки, а також мер Варшави. Останні 8 років він був депутатом польського Сейму, де також працював заступником голови української парламентської групи. Марчін Свенціцький консультував український уряд з реформи децентралізації у 2014-2015 роках і був керівником проекту ЄС-ПРООН «Блакитна стрічка» у Києві у 2007-2011 роках.

Зростання кількості скарг, головним чином, було зумовлено збільшенням кількості звернень з усіх ключових предметів податкових питань. Найчастіше компанії зверталися за допомогою в оскарженні результатів податкових перевірок. Підприємці також більше скаржилися на блокування податкових накладних. Електронне адміністрування ПДВ було третьою найпоширенішою податковою проблемою для підприємств. Кількість скарг щодо безпідставних кримінальних справ з податкових питань, хоча і повільнішими темпами, але також зросла порівняно з попереднім періодом.

Вже другий квартал поспіль фіксуємо позитивну тенденцію — компанії менше скаржаться на дії правоохоронних органів. Зокрема, ми отримали менше скарг щодо процесуальних зловживань та бездіяльності правоохоронців, а також необґрунтованих кримінальних справ проти бізнесу. Кількість скарг стосовно Національної поліції та органів Прокуратури зменшилася, тоді як щодо Служби безпеки України — залишалася незмінною, проте досить низькою.

Як порівняти з попереднім кварталом, компанії також менше скаржилися на дії державних регуляторів. Ми отримали менше звернень стосовно Державної архітектурно-будівельної інспекції, але більше стосовно Антимонопольного комітету. Кількість скарг на дії Держгеокадастру та НКРЕКП не змінилася.

Ми помітили збільшення кількості скарг з митних питань проти II кварталу 2019 року та III кварталу 2018 року. Це було викликано збільшенням кількості звернень щодо затримок у митному оформленні товарів. Водночас зменшилась кількість скарг на коригування митної вартості та повернення митних переplat.

У третьому кварталі 2019 року підприємці більше скаржилися на неправомірні дії державних реєстраторів, що, як правило, було пов'язано з епізодами рейдерства. Саме тому ми присвятили окремий розділ звіту поглибленому аналізу 108 скарг, що надійшли з цього приводу з моменту початку роботи Ради. Понад три чверті всіх закритих справ були успішно закриті з бажаним результатом для скаржника, що на 9 п.п. вище, ніж наш середній

показник успішності у 67%. Частка великих компаній, яка опинилася у центрі уваги рейдерів, на 8 п.п. вища за загальну частку великих підприємств, які зверталися до Ради бізнес-омбудсмена. Чотири з п'яти звернень щодо неправомірних дій держреєстраторів надійшли від українських компаній. Галузі, найбільш уразливі до рейдерських атак, відповідно до нашої статистики — це: нерухомість та будівництво, сільське господарство та гірничодобувна промисловість і промислове виробництво.

У системному звіті Ради, присвяченому боротьбі з рейдерством (2017 р.), ми представили держорганам 22 рекомендації, із яких лише 8 (36%) виконано.

Ми раді відзначити кілька системних перемог кварталу. Відповідно до рекомендацій Ради, був підвищений пороговий розмір фактичного ненадходження до бюджету податків, зборів, єдиного соціального внеску, починаючи з якого діяння вважалось би кримінальним правопорушенням. Таким чином, припинення випадків безпідставного відкриття кримінальних проваджень за статтею 212 КК України має суттєво зменшити тиск на бізнес.

Як ми рекомендували у системному звіті з будівництва, обов'язкова сплата 4% внеску на розвиток інфраструктури місцевої громади від вартості будівництва житла та 10% від вартості нежитлового будівництва була скасована.

Розуміючи, що за роки роботи ми вже досягли багатьох позитивних результатів для бізнесу, ми з оптимізмом та ентузіазмом будуємо плани на майбутнє. Ми зосереджуємося на вирішенні системних проблем підприємців та покращенні діалогу між бізнесом та владою. Ми продовжимо просувати принципи верховенства права та високі стандарти доброчесності, прагнучи зробити наш вагомий внесок у підвищення привабливості ведення бізнесу в Україні.

Марчін
Свенчіцький
Бізнес-омбудсмен

3

Огляд
кварталу
2019 року

428
скарг
отримано

+8% проти
попереднього
кварталу

+1 кейс проти
попереднього
кварталу

287
справ закрито



95%*

опитаних скажників
задоволені співпрацею
з РБО

* більше інформації
на с. 34



91%*

індивідуальних
рекомендацій, наданих
Радою бізнес-омбудсмена
державним органам, вже
виконано

* більше інформації на с. 42

прямий
фінансовий ефект

564
млн. грн.



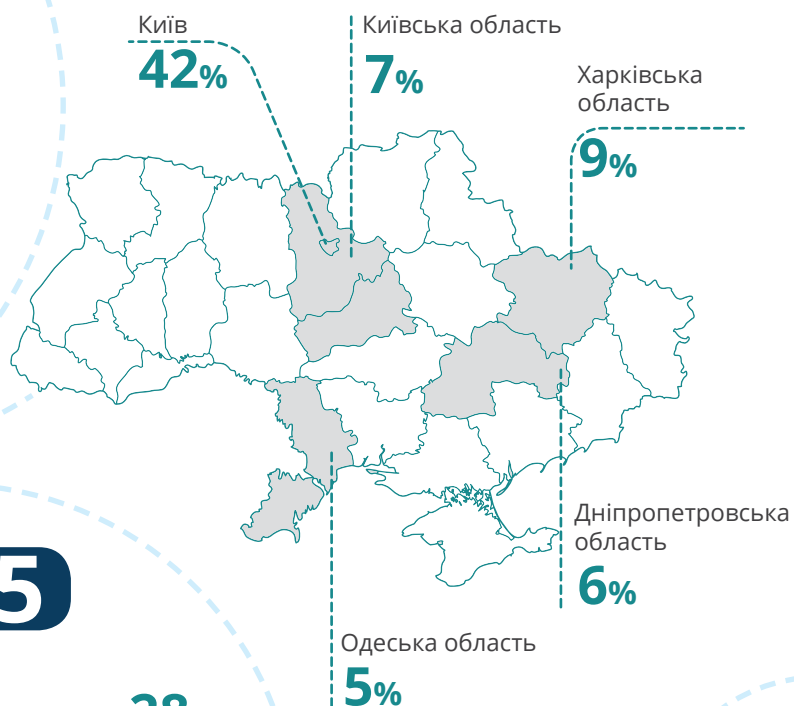
ТОП-5

предметів звернень

Податкові питання	62%
Дії правоохоронних органів	10%
Дії державних регуляторів	7%
Митні питання	6%
Дії Міністерства юстиції	4%

ТОП-5

найактивніших регіонів

**ТОП-5**

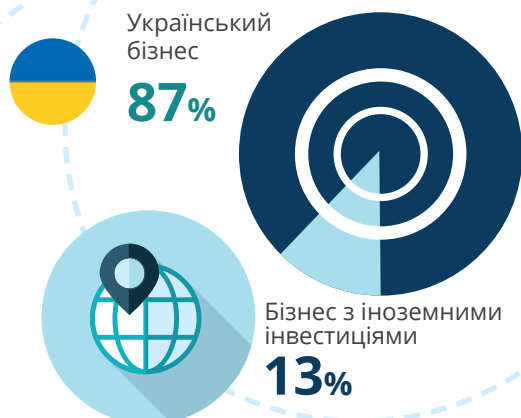
індустрій

Оптова торгівля	28%
Промислове виробництво	14%
Приватні підприємці	9%
Нерухомість та будівництво	8%
Сільське господарство та гірничодобувна промисловість	8%

Розмір бізнесу



Капітал



1. Тенденції скарг

Загалом з початку заснування
нашої організації ми отримали

6126 скарг



1.1. Кількість та характер отриманих скарг

(пункт Регламенту 5.3.1 (а))

У звітному кварталі
Рада отримала

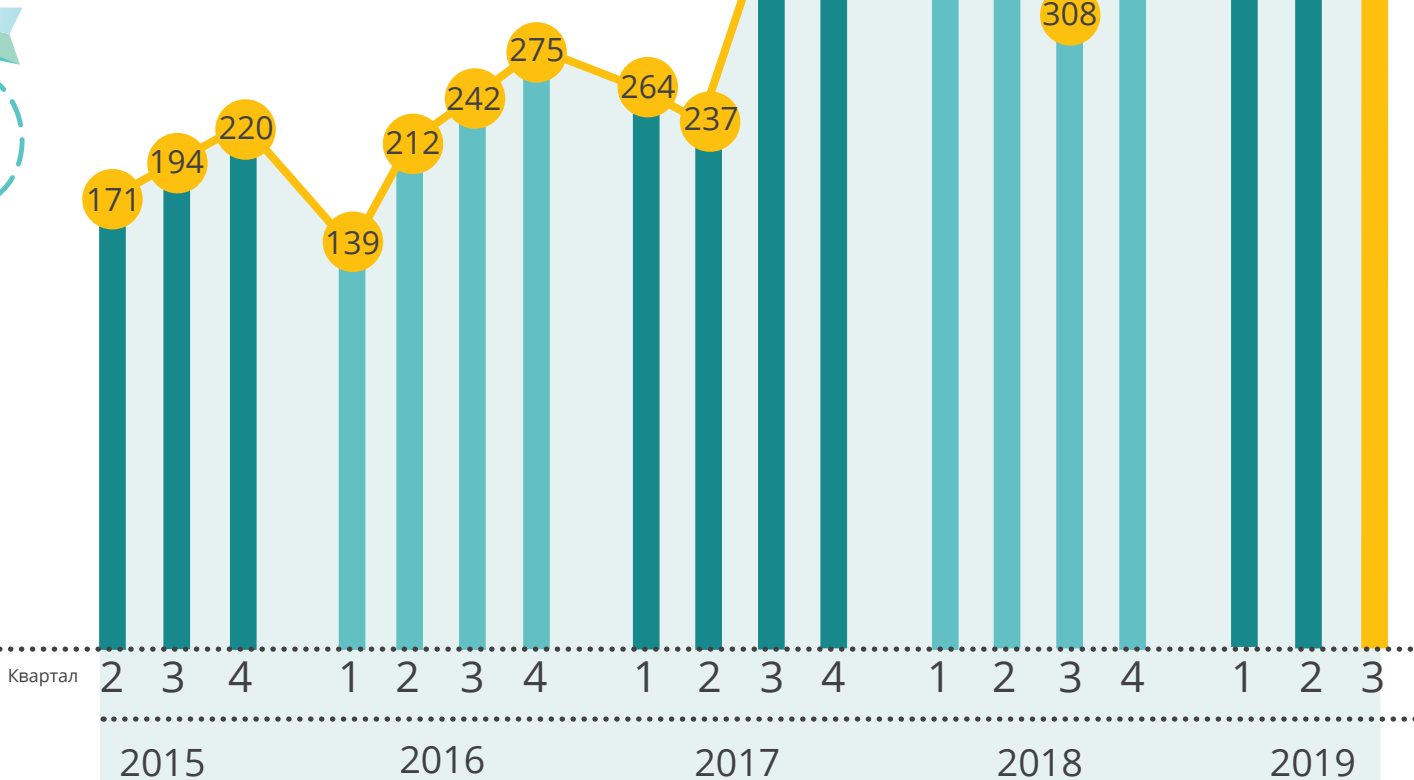
428

скарг від
підприємців

що на

8%

більше, ніж
у 2 кварталі
2019 року



ТОП-10

предметів скарг у третьому кварталі 2019 року

	Кількість отриманих скарг у III кв. 2019 р.	Зміна у порівнянні з II кв. 2019 р.	Зміна у порівнянні з III кв. 2018 р.
Податкові питання	264	10%	78%
Податкові перевірки	97	8%	116%
Блокування податкових накладних	89	33%	75%
Електронне адміністрування ПДВ	18	29%	200%
Кримінальні провадження проти бізнесу з боку ДФС	14	17%	0%
Розірвання договору про визнання електронної звітності	3	50%	-
Затримка з поверненням ПДВ	2	0%	-78%
Анулювання/відновлення/відмова у реєстрації платників ПДВ	0	-100%	-
Інші податкові питання	41	-20%	78%
Дії державних регуляторів	29	-19%	7%
Держгеокадастр	4	0%	100%
Державна архітектурно-будівельна інспекція України	4	-20%	300%
Антимонопольний комітет України	3	50%	50%
Дії Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	1	0%	-50%
Інші дії	17	-29%	-15%
Митні питання	27	42%	170%
Митне оформлення (затримка/відмова)	9	80%	350%
Оцінка митної вартості	8	-11%	700%
Повернення митних платежів	2	-33%	0%
Митні питання — інші дії	8	300%	60%
Дії Національної поліції	21	-22%	-9%
Процесуальні зловживання	8	-33%	-11%
Бездіяльність	7	-36%	40%
Кримінальні провадження проти бізнесу	3	200%	0%
Звинувачення у корупції	1	-	-
Інші дії	2	-33%	-67%

	Кількість отриманих скарг у III кв. 2019 р.	Зміна у порівнянні з II кв. 2019 р.	Зміна у порівнянні з III кв. 2018 р
Дії Прокуратури	19	-14%	-32%
Процесуальні зловживання	14	27%	-18%
Кримінальні провадження проти бізнесу	2	-67%	-75%
Бездіяльність	2	-60%	-
Інші дії	1	-	-67%
Дії Міністерства юстиції	16	14%	45%
Недобросовісні дії державних реєстраторів	13	86%	86%
Виконавча служба Мін'юсту	3	-57%	-25%
Дії місцевих органів влади	13	-35%	-19%
Правила та дозволи	3	-25%	-40%
Виділення земельних ділянок	1	-80%	0%
Інші дії	9	-18%	-10%
Дії державних компаній	4	-20%	-43%
Дії державних компаній — зловживання владою	4	100%	-
Дії державних компаній — інші дії	0	-100%	-100%
Господарські та інші суди	4	100%	-
Затримка судового розгляду	2	-	-
Інші дії	2	0%	-
Дії Служби безпеки України	3	0%	-63%
Процесуальні зловживання	0	-100%	-100%
Кримінальні провадження проти бізнесу	0	-100%	-100%
Інші дії	3	-	-

Податкові питання

У звітному кварталі підприємці частіше зверталися до Ради з податкових питань: на 10% порівняно з II кв. 2019 року та на 78% порівняно з III кв. 2018 року (кількість скарг зросла з 148 до 264). При цьому кількість скарг компаній зросла з усіх податкових предметів: податкових перевірок, блокування електронних накладних, електронного адміністрування ПДВ та кримінальних справ з податкових питань.

Оскарження результатів податкових перевірок було найбільш розповсюдженою причиною звернень у III кв. 2019 року. Цей предмет становив 38% податкових питань та 23% усіх скарг, що надійшли до Ради протягом останніх трьох

місяців. Більше того, кількість скарг продовжувала зростати: +8% порівняно з II кв. 2019 року та +116% порівняно з III кв. 2018 року (з 45 до 97).

Підприємці більше скаржилися на блокування податкових накладних: +33% проти II кв. 2019 року та +75% проти III кв. 2018 року (кількість скарг зросла з 51 до 89).

Електронне адміністрування ПДВ виявилось третім найпоширенішим податковим питанням, з яким стикалися підприємства.

Кількість скарг стосовно кримінальних справ з податкових питань, хоч і не так швидко, але також зросла проти попереднього періоду.



Дії правоохоронних органів

Ми спостерігаємо позитивну динаміку у стосунках між бізнесом та правоохоронцями — другий квартал поспіль кількість скарг у цьому блоці зменшується. Зокрема, компанії значно менше скаржилися на процесуальні зловживання, необґрунтовані кримінальні справи, а також бездіяльність правоохоронців.

Ми отримали менше скарг на дії Національної поліції (-22% проти II кв. 2019 р. та -9% проти III кв. 2018 року) та органів Прокуратури (-14% проти II кв. 2019 року та -32% проти III кв. 2018 року). Стосовно Служби безпеки України отримали лише 3 скарги — стільки ж, як у II кв. 2019 року, але майже на дві третини менше проти III кв. 2018 року.



Митні питання

Ми зафіксували зростання кількості звернень з митних питань: +42% проти II кв. 2019 року та +170% проти III кв. 2018 року (кількість скарг зросла з 10 до 27). Це зумовлено зростанням кількості затримок митного оформлення товарів. Водночас кількість звернень щодо оцінки митної вартості та повернення надміру сплачених митних платежів зменшилась на 11% та 33% відповідно.



Дії державних регуляторів

Компанії також менше скаржилися на дії державних регуляторів, як порівняти з попереднім періодом. Ми отримали менше звернень стосовно ДАБІ (-20%), але більше на АМКУ (+50%). Кількість скарг на дії Держгеокадастру та НКРЕКП залишилася незмінною.

Дії Міністерства юстиції

У звітному кварталі компанії більше скаржилися на дії Міністерства юстиції. Зокрема, це було викликано зростанням кількості скарг на дії державних реєстраторів, з якими, як правило, пов'язане рейдерство, на 86%. Саме тому ми вирішили присвятити окремий розділ звіту більш глибокому аналізу скарг з цього питання.

Інші предмети

Порівняно з II кв. 2019 року компанії менше скаржилися на дії місцевих органів влади (-35%) та державних компаній (-20%). Водночас ми отримали 4 звернення щодо оскарження судових дій (+100%), що, згідно з нашим Регламентом, не входить до нашої компетенції.



1.2. Часові межі попереднього вивчення скарг

(пункт Регламенту 5.3.1 (b))



Середній час
попереднього
розгляду скарги:

8.9
робочих
днів

Відповідно до
нашого Регламенту,
час попереднього
вивчення скарг
не повинен
перевищувати
10 робочих днів.

1.3. Кількість проведених розглядів та причини залишення скарг без руху

(пункт Регламенту 5.3.1 (c))

У третьому кварталі
2019 року ми розпочали
255 розслідувань (+18% проти
II кв. 2019 р.) з 428 отриманих
скарг (60%). Решту скарг
станом на 30 вересня 2019
року ми або попередньо
вивчали (9%), або відхилили,
оскільки вони не відповідали
критеріям Ради (31%).



255 Розслідування

40 Скарги, що перебували на
стадії попереднього розгляду

133 Відхилені скарги

Кількість розпочатих
розслідувань:

Частка відхилених
скарг:

198

3 квартал 2018 р.

28%

217

2 квартал 2019 р.

30%

255

3 квартал 2019 р.

31%

Основні причини відхилення скарг у третьому кварталі 2019 року:

	Скарг відхилено у III кв. 2019 р.	Зміна порівняно з II кв. 2019 р.	Зміна порівняно з III кв. 2018 р.
Скарги, розгляд яких не належить до компетенції бізнес-омбудсмена	57	12%	46%
Скарги, що є предметом будь-якого судового провадження або арбітражного розгляду, або щодо яких було винесено судове, арбітражне або будь-яке інше подібне рішення	34	55%	127%
На думку бізнес-омбудсмена, скарга безпідставна або інші органи або установи вже розглядають таку справу	11	-15%	-8%
На думку бізнес-омбудсмена, скаржник не виявив достатній рівень співпраці	9	13%	50%
Розгляд бізнес-омбудсменом схожої справи триває або іншим чином провадиться	3	200%	
Скарги у зв'язку із законністю та/або дійсністю будь-яких рішень, постанов та ухвал судів	3	0%	200%
Скарги в межах господарських відносин між суб'єктами господарювання приватної форми власності	3	-25%	-25%
Сторона, яка зазнала впливу недобросовісної поведінки, не вичерпала принаймні одну інстанцію адміністративного оскарження	3	200%	200%
Скарга, яка подається повторно після прийняття рішення бізнес-омбудсменом про залишення її без руху	2	-71%	100%
Усі інші	8	-20%	-11%

Переважна причина (43%) відхилення скарг — вони були поза межами компетенції Ради. Незважаючи на те, що ми активно роз'яснюємо свою інституційну спроможність потенційним заявникам, ця причина відхилення зростає разом зі збільшенням кількості отриманих скарг.

Активні судові провадження (26%) та відсутність порушень у діях держоргану (10%) також були поширеними у третьому кварталі 2019 року.

1.4. Часові межі проведення розглядів

(пункт Регламенту 5.3.1 (d))

У звітному періоді РБО закрила 287 справ, що на 1 справу більше, ніж у попередньому кварталі.

Середній час розслідування цих справ:

67 днів

що на

5 днів менше

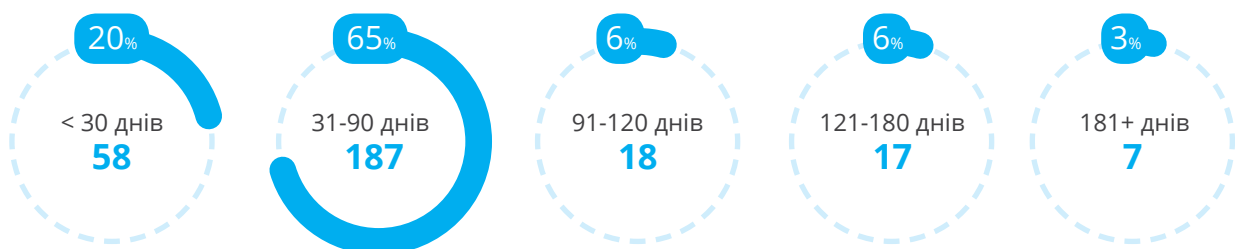
ніж минулого кварталу.

Це означає, що ми чудово вклалися у норматив нашого Регламенту — 90 днів.

Середній час закриття розслідувань:



Відсоток закритих справ по днях:



Більшість кейсів — 245, що становить 85% від усіх закритих розслідувань у III кварталі 2019 року, ми розслідували протягом 90 днів, як і передбачає наш Регламент.

1.5. Державні органи, на які скаржилися найчастіше

ТОП-10 державних органів, на які скаржилися найчастіше

	Кількість отриманих скарг у III кв. 2019 р.	Зміна проти II кв. 2019 р.	Зміна проти III кв. 2018 р.
Державна фіскальна служба України	291	12%	83%
Національна поліція України	21	-22%	-5%
Генеральна Прокуратура України	19	-14%	-34%
Міністерство юстиції	16	7%	23%
Місцеві органи влади	14	-39%	-13%
Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	7	0%	75%
Міністерство екології та природних ресурсів України	6	50%	20%
Державні підприємства	5	400%	-38%
Міністерство інфраструктури	4	100%	100%
Державне бюро розслідувань	4	300%	N/A

Частка скарг стосовно дій Державної фіскальної служби у III кварталі 2019 року становила 68%, що на + 3 п.п. більше порівняно з попереднім періодом.

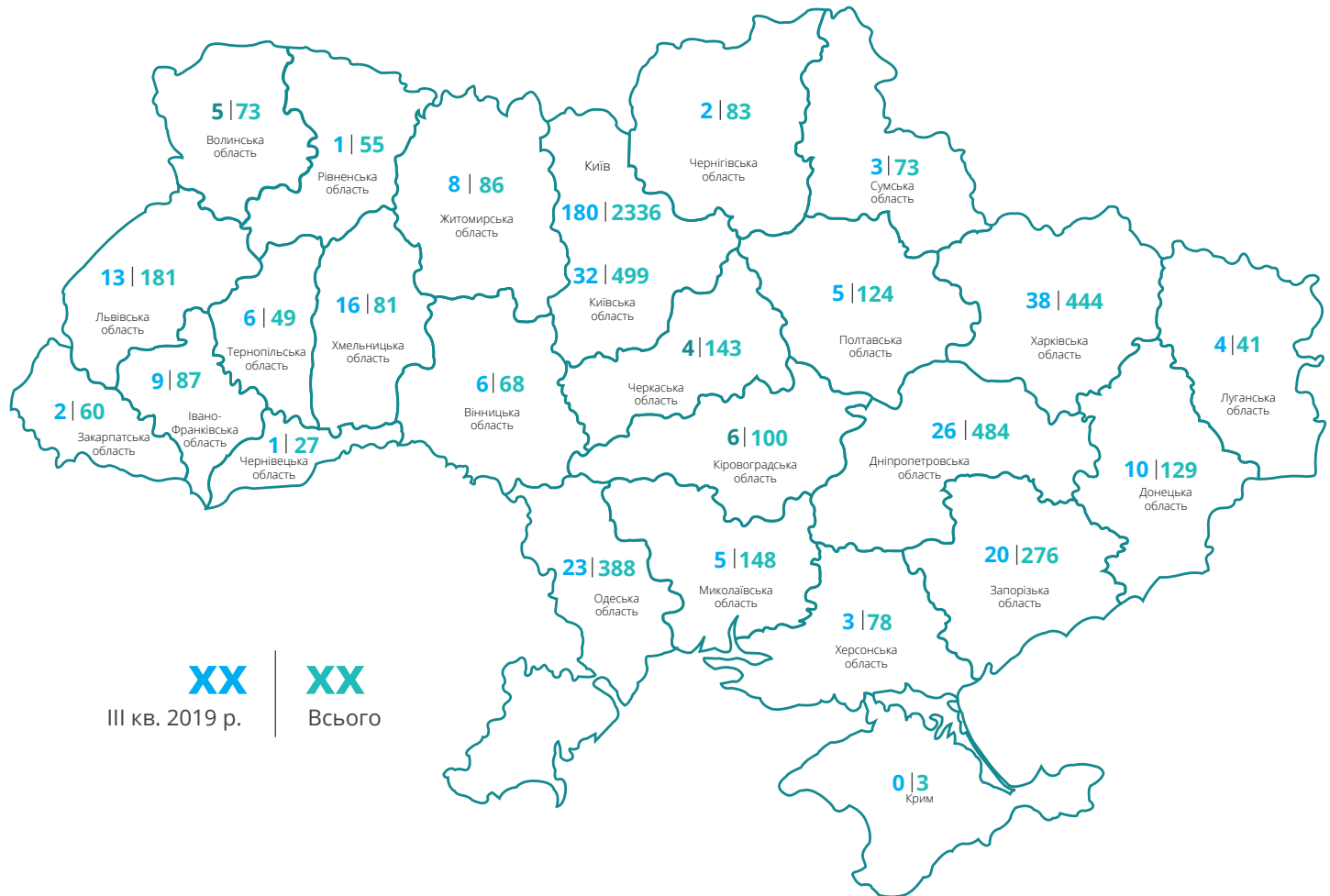
Кількість звернень, що стосуються правоохоронних органів, або зменшилась, або залишилася на тому ж рівні порівняно з II кварталом 2019 року та III кварталом 2018 року. Компанії подали менше скарг на дії Національної поліції та Генеральної прокуратури. Що стосується Служби безпеки, у III кварталі 2019 року ми отримали лише три скарги, і тому цей державний орган взагалі не потрапив до списку ТОП-10 скаржників.

Як порівняти з другим кварталом 2019 року, підприємства повідомили про більше випадків порушень Міністерством юстиції (+ 7%), Міністерством екології та природних ресурсів (+ 50%), Міністерством інфраструктури (+ 100%) та Державним бюро розслідувань (+ 300%). Натомість ми отримали менше звернень стосовно місцевих органів влади (-39%). Кількість скарг на Міністерство регіонального розвитку залишилася без змін.

Інші органи, на які надійшли скарги:

	Кількість отриманих скарг у II кв. 2019 р.	Зміна у порівнянні з II кв. 2019 р.	Зміна у порівнянні з III кв. 2018 р.
Комерційні та інші суди	4	100%	-
Верховна Рада, Кабінет Міністрів, Президент України	4	100%	0%
Міністерство соціальної політики України	4	-43%	-33%
Служба безпеки України	3	0%	-63%
Антимонопольний комітет України	3	50%	200%
Міністерство фінансів України	3	-25%	0%
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	2	-	-
Міністерство аграрної політики та продовольства України	2	-50%	100%
Державна регуляторна служба України	1	-	-50%
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	1	0%	-67%
Міністерство охорони здоров'я України	1	-50%	0%
Міністерство економічного розвитку і торгівлі	1	-50%	-86%
Державні фонди	1	-	-67%
Міністерство оборони України	1	-	-
НБУ	1	-	-
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	1	-	-
Комунальні господарства	1	-	-
Національне антикорупційне бюро України	1	0%	-
Інші	6	50%	-40%

1.6. Географія отриманих скарг



У III кв. 2019 року частка скарг з української столиці зросла на 1 п.п. і становила 42%. Порівняно з попереднім кварталом, підприємства Харківської та Одеської областей подали більше скарг до Ради, натомість підприємці з Київщини — менше. Водночас, кількість звернень від підприємців Дніпрощини залишалася незмінною.

ТОП-5

найбільш активних
регіонів

Отримано скарг у III кв. 2019 р. Зміна проти II кв. 2019 р. Зміна проти III кв. 2018 р.



Київ

180

10%

57%



Харківська
область

38

31%

52%



Київська
область

32

-20%

78%



Дніпропетровська
область

26

0%

0%



Одеська
область

23

15%

-15%

1.7. Портрет скаржників

Джерело капіталу

Кількість скарг

	Скарг отримано у III кв. 2019 р.	Зміна проти II кв. 2019 р.	Зміна проти III кв. 2018 р.
Український бізнес	373	11%	45%
Іноземний бізнес	55	-13%	10%

Структура

Український бізнес	Іноземний бізнес	
3 квартал 2019 р.	87	13
2 квартал 2019 р.	84	16
3 квартал 2018 р.	84	16

Іноземні компанії менше скаржилися на неправомірні дії державних органів порівняно з II кв. 2019 року. Таким чином, у звітному періоді частка іноземного бізнесу знизилася на 3 п.п. і становила лише 13% всіх звернень.

Розмір бізнесу

Кількість скарг

	Скарг отримано у III кв. 2019 р.	Зміна проти II кв. 2019 р.	Зміна проти III кв. 2018 р.
Великий	129	8%	43%
Малий/середній	299	7%	37%

Структура

Малий/середній	Великий
3 квартал 2019 р.	70 30
2 квартал 2019 р.	70 30
3 квартал 2018 р.	71 29

Хоча ми отримали більше скарг від великих компаній та МСП, структура звернень залишилася незмінною: 70% звернень надійшло від МСП, а 30% — від великих компаній.

ТОП-5

індустрій, що скаржилися до РБО

	Скарг отримано у III кв. 2019 р.	Зміна проти II кв. 2019 р.	Зміна проти III кв. 2018 р.
 Всі види оптової торгівлі і дистрибуція	119	34%	57%
 Виробництво	62	17%	68%
 Сільське господарство та гірничодобувна промисловість	40	-5%	43%
 Нерухомість та будівництво	36	-3%	29%
 Приватні підприємці	35	-19%	46%
Всі Інші	136	1%	18%

Більшість звернень надійшла від оптовиків (28%), виробників (14%), фізичних осіб-підприємців (9%), представників агробізнесу та гірничодобувної промисловості (8%) і нерухомості та будівництва (8%).

Хоча кількість скарг від ФОПів скоротилася на 5%, ця група посіла третє місце в ТОП-5 списку галузей, оскільки кількість звернень від підприємств інших індустрій зменшилася ще суттєвіше.

Інші галузі промисловості включають:

Роздрібна торгівля	20	Добування сирової нафти та природного газу	2
Фізична особа	14	Діяльність у сфері інформаційних технологій	2
Здоров'я, фармацевтика та біотехнології	9	Тимчасове розміщування	2
Надання фінансових послуг	8	Збирання, оброблення й видалення відходів	1
Автотранспорт	7	Виробництво, передача та розподілення електроенергії	1
Електромонтажні роботи	6	Діяльність громадських організацій	1
Послуги з ремонту та технічного обслуговування	5	Рекламна діяльність	1
Наукові дослідження та розробки	5	Інформація та телекомунікації	1
Консалтинг	4	Наземний і трубопровідний транспорт	1
Поліграфічна діяльність, друкування, тиражування	4	Діяльність приватних охоронних служб	1
Прокат, оренда та лізинг	4	Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування	1
Вантажні перевезення та зберігання вантажів	4	Лісове господарство та лісозаготівля	1
Переробна промисловість	4	Бізнес-послуги	1
Комп'ютери та електроніка	4	Програмне забезпечення та Інтернет	1
Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії	3	Послуги зі страхування	1
Діяльність у сфері права	3	Діяльність у сфері архітектури	1
Складське господарство	2	Управління активами	1
Освіта	2	Повітряний транспорт	1
Тваринництво (розведення худоби та/або птиці)	2	Вантажний морський транспорт	1
Діяльність у сфері культури та спорту, відпочинку та розваг	2	Неприбуткові організації	1
		Інше	1

1.8. Тема звіту: рейдерство

Рейдерство полягає у незаконному позбавленні права власності на нерухомість або корпоративні права. Відтак, для цілей цього звіту ми використовуємо поняття «рейдерство» для аналізу скарг на недобросовісну поведінку державних реєстраторів в частині реєстраційних дій у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та в Державному реєстрі юридичних осіб.



Державні реєстратори, що мають доступ до відповідних реєстрів — це:

нотаріуси

реєстратори, працевлаштовані акредитованими суб'єктами державної реєстрації (наприклад, комунальні підприємства, які фактично втратили цей статус у зв'язку з прийняттям законопроекту № 1056-1)

і, в деяких випадках, державні та приватні виконавці

Також слід зазначити, що не кожна недобросовісна поведінка державного реєстратора пов'язана з рейдерством. Іноді бізнес може зіткнутися з несприятливими майновими наслідками і внаслідок недбалості реєстраторів

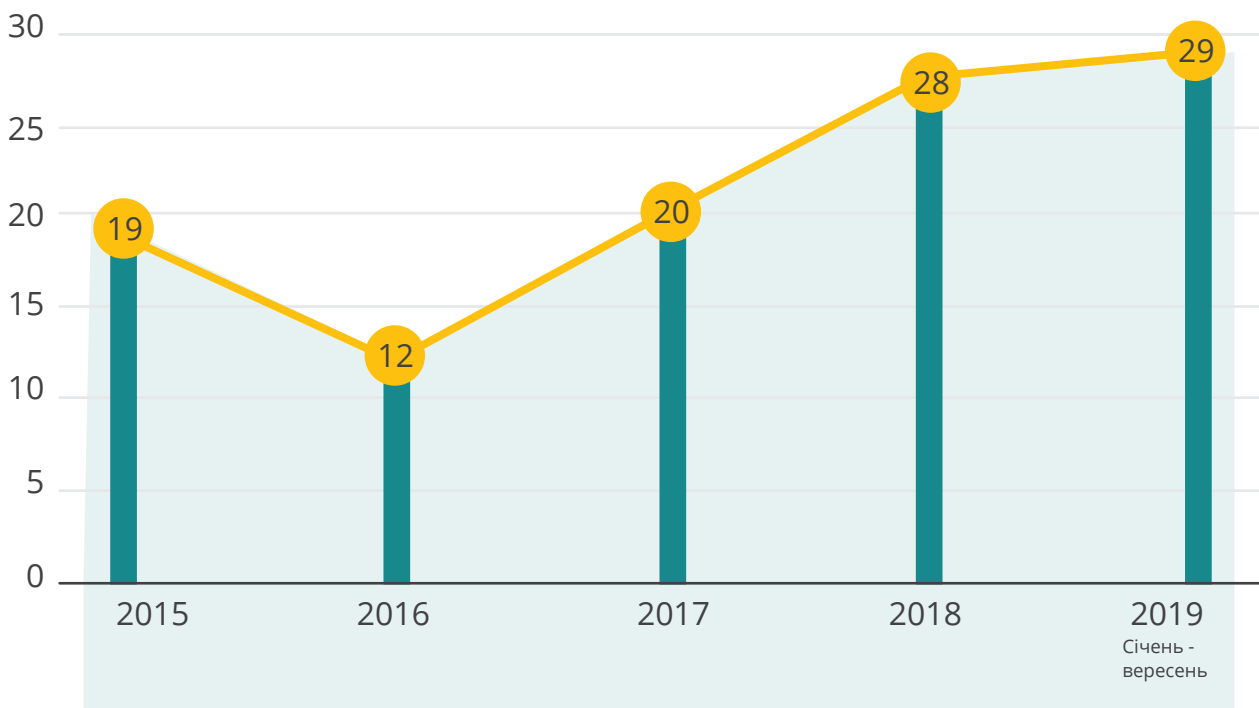
Рейдерство: кількість отриманих скарг

З початку роботи у травні 2015 року до нас надійшло

108

скарг від підприємств, що стосуються недобросовісної поведінки державних реєстраторів.

Після зменшення кількості звернень, поданих до Ради у 2016 році, ми спостерігаємо зростання кількості скарг з цього приводу вже третій рік поспіль. Протягом 9 місяців 2019 року ми вже отримали більше звернень щодо зловживань державних реєстраторів, ніж загалом у 2018 році.



Рейдерство: статуси скарг

Із 108 отриманих скарг нам довелося відхилити 44 звернення як такі, що, згідно з нашим Регламентом, не відповідають нашим критеріям. Серед закритих справ можна відзначити високий рівень успішно закритих справ — 76%, що на 9 п.п. вище, ніж наш середній показник успішності у 67%.



Галуzeвий розподіл скарг стосовно рейдерства менш концентрований, ніж щодо їх загальної кількості. Найбільш чутливими галузями до рейдерських атак звичайно стали: нерухомість та будівництво (18%), сільське господарство та гірничодобувна промисловість (13%) та виробництво (12%).

Кількість отриманих скарг



Рейдерство: географія отриманих скарг



Понад половина звернень щодо недобросовісної поведінки державних реєстраторів надійшла з Києва, інші 10% — з Київської області. За ними з великим відривом ідуть Дніпропетровська та Одеська області — з 5% скарг кожна.

Рейдерство: розмір бізнесу, що скаржився

Малий/середній

Великий

69

64%

36%

39

Частка великих компаній, що стали об'єктом недобросовісної поведінки державних реєстраторів на 8 п.п. вища за загальну частку великих підприємств, які зверталися до Ради бізнес-омбудсмена.

Рейдерство: походження інвестицій скаржників

Українські компанії

Іноземні компанії

88

81%

19%

20

Чотири з п'яти звернень щодо недобросовісної поведінки державних реєстраторів надійшли від українських компаній.

Рейдерство: типи кейсів

Низка завершених Радою розслідувань демонструє, що рейдерські атаки можуть містити силовий елемент — **фізичне захоплення майна**. Прикладом цього є кейс виробника питної води та дитячого харчування «Еконія», до якого увірвалися близько 15 осіб та повідомили про наявне у них право власності на завод.



Проте до силових заходів рейдери вдаються не завжди. Водночас рейдерство, як правило, не обходиться без технічного елементу, пов'язаного з проведенням змін у державних реєстрах на підставі **підробних документів**. Ілюстративним є кейс за скаргою литовського інвестора — кредитної групи, де власники випадково дізналися, що інформація щодо них у Реєстрі юридичних осіб була змінена.

За відсутності силового захоплення, власники подекуди тривалий час можуть не знати, що їхнє майно вже офіційно їм не належить — як у випадку з литовськими інвестором. За таких обставин законодавство дозволяє обраховувати строк адміністративного оскарження реєстраційної дії з дня, коли особа дізналася чи могла дізнатися про порушення її прав.

Передумовою **«технічної» рейдерської атаки** зазвичай є підроблені документи, якими, залежно від обраної рейдерами підстави для здійснення реєстраційної дії, є документи, що потребують підпису керівництва чи засновників підприємства, або неіснуючі судові рішення. Водночас, трапляються випадки, коли недобросовісні державні реєстратори (включаючи нотаріусів) вносили реєстраційні зміни, завантажуючи в систему не документи, а чисті сторінки формату A4. До прикладу, в кейсі підприємства з Тернопільщини наявні обидві складові: підроблення неіснуючого рішення районного суду, переміщеного з тимчасово окупованих територій (що було підтверджено самим судом) для реєстраційної дії з нерухомим майном, а також чисті сторінки замість протоколу загальних зборів юридичної особи.



Організація таких реєстраційних змін здійснюється рейдерами шляхом **взаємодії з недобросовісними державними реєстраторами**, яких у побуті називають «чорними реєстраторами» або «чорними нотаріусами». Подекуди використовуються і викрадені електронні ключі державного реєстратора, які дозволяють увійти в систему державних реєстрів. З такою проблемою, наприклад, до нас звертався український девелопер з європейськими інвестиціями. Його флагманським торговим центром намагалися заволодіти саме за допомогою викрадених електронних ключів.

Прикметно, що рейдери можуть також користуватися схемою так званого **«виведення з гри» Комісії Мін'юсту**, яка розглядає скарги на дії державних реєстраторів. Це відбувається шляхом звернення самих рейдерів до суду з позовом про скасування реєстраційних дій. У випадку переходу спору в судову площину, Комісія має відмовляти у задоволенні скарги. Після цього відбувається відкликання «технічного» позову рейдерами, у той час як відновлення строків подання скарги до Комісії не передбачено. Ілюстративним є кейс агропідприємства з Чернігівщини, де подібна схема була застосована двічі. Після скасування першого рішення Комісії судом, було подано ще один схожий позов, на підставі чого Комісія повторно відмовила скаржнику в задоволенні скарги.



Рейдерство: виконання системних рекомендацій



У липні 2017 року Рада представила уряду пакет рекомендацій, спрямованих на боротьбу з рейдерством. Державні органи вже виконали 36% з них.

Основні виконані рекомендації

- За пропозицією Ради, Міністерство юстиції забезпечило повну синхронізацію даних між Державним реєстром речових прав на нерухоме майно та Державним земельним кадастром. Дані Реєстру речових прав на нерухоме майно відтепер доступні для кадастрових реєстраторів. Таким чином, невідповідності між Реєстром речових прав та Державним земельним кадастром більше не завдають шкоди підприємницькій діяльності законних власників після скасування дій щодо «рейдерської» реєстрації.
- Виконуючи наші рекомендації, Міністерство юстиції тепер оприлюднює результати камеральних документальних перевірок державних реєстраторів. Публікація на офіційному веб-сайті Міністерства юстиції імен реєстраторів та нотаріусів, яким постійно або тимчасово відмовлено у доступі до державних реєстрів, дає бізнесу уявлення про репутацію конкретного державного реєстратора.
- Також були вирішені юрисдикційні конфлікти у судових спорах, притаманні сфері державної реєстрації. Можливість об'єднання декількох взаємопов'язаних позовів, що підлягають розгляду за різними видами судового провадження в один спільний позов, спростить судовий захист порушених прав власника.

Рекомендації, що підлягають моніторингу

- З метою запобігання рейдерським атакам ми просуваємо ідею запровадження системи оповіщення власників корпоративних прав про вчинювані щодо їх майна реєстраційні дії. Таким чином, власник, отримавши електронний лист або SMS про нові заяви на проведення реєстраційних дій, буде вчасно попереджений про можливу «рейдерську» атаку.
- Генеральній прокуратурі і Міністерству внутрішніх справ слід також розробити методичні рекомендації для співробітників правоохоронних органів, спрямовані на розслідування найбільш поширених випадків рейдерства. Більш детальна процедура розслідування рейдерства дозволить підвищити ефективність правоохоронних органів у боротьбі з подібними порушеннями.
- Ми також рекомендуємо забезпечити повну технічну взаємодію між Державним реєстром речових прав на нерухоме майно та Єдиним державним реєстром судових рішень. Сторона, на користь якої прийняте рішення суду щодо реєстраційних дій, матиме можливість очікувати виконання цього рішення державним реєстратором автоматично, без зобов'язання подавати відповідну заяву та сплачувати адміністративний збір.

Рейдерство: лайфхаки

1 Не зволікайте з адміністративним оскарженням.

У вас є 60 календарних днів на подання скарги до Комісії з розгляду скарг у сфері державної реєстрації при Мін'юсті. Можете одразу не звертатися до суду — адміністративне оскарження суттєво зекономить ваш час та ресурси. Паралельно зі зверненням до Комісії можете подати скаргу до Ради бізнес-омбудсмена. Ми уповноважені брати участь у засіданнях Комісії та подавати письмові пропозиції щодо скарги.



Пропонуємо кілька лайфхаків щодо правильної реакції на рейдерську атаку:



2 Формуйте прохальну частину скарги правильно.

Попросіть, щоб скаргу розглянули у вашій присутності (та за участі інспектора Ради, якщо зверталися до нас). Доцільно клопотати про проведення моніторингу та камеральної перевірки діяльності нотаріуса/реєстратора.





4

Спробуйте встановити контакт з нотаріусом/реєстратором.

Іноді зловмисникам вдається втрутитися у систему навіть без відома суб'єкта держреєстрації (наприклад, якщо їм до рук якимось чином потрапить особистий ключ ЕЦП). Письмові пояснення та участь нотаріуса/реєстратора у засіданні стануть у пригоді. Якщо зв'язатися не вдасться, знайдіть інформацію про цю особу в Інтернеті та долучіть до скарги — так звані «чорні» нотаріуси/реєстратори зазвичай мають певний «шлейф» у вигляді резонансних розслідувань або публікацій, що вказують на їх репутацію.

3

Комплексно підійдіть до доведення безпідставності реєстраційної дії.

Наприклад, якщо підстава — судове рішення, яке, на вашу думку, є підробленим, запитайте у суду письмову довідку, яка б засвідчувала, що таке рішення ніколи не приймалося. Не зважайте на фізичне переміщення суду з окупованих територій — в електронних базах суду зберігається інформація про судові рішення, постановлені з 2006 року.



5

Не прогавте засідання.

Слідкуйте за оголошенням засідання Комісії по вашій скаргі https://minjust.gov.ua/other/zasidannya_komisii. Рекомендуємо це робити мінімум двічі на тиждень після подання скарги — **ОСТАННІЙ АНТИРЕЙДЕРСЬКИЙ ЗАКОН 1056-1, ЗДАЄТЬСЯ, ЦЕ ЗАПРОВАДИВ.**



6

Зверніться до органу Національної поліції із заявою про вчинення кримінального правопорушення.

У зазначених діях суб'єкта державної реєстрації наявні ознаки правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 358 Кримінального кодексу України.

1.9. Відгуки

У третьому кварталі
2019 року ми надіслали
257 запитів та отримали

146

**заповнених
форм відгуків
від заявників**

95%

з них сказали,
що залишилися
задоволеними
співпрацею з нами.

Також вони
відзначали,
чим вони були
найбільше
задоволені в
роботі з нами,
і які моменти
потребували
покращення.

Скаржники оцінювали нашу роботу за
декількома критеріями:



Клієнтська
підтримка та
увага до питання



Розуміння
суті скарги



Якість
результатів
роботи



”

Висловлюємо подяку команді Ради бізнес-омбудсмена за допомогу у вирішенні питань»

Олена Сторчак

Директор ТОВ СП
«УКРАФЛОРА»

”

Звернення до Ради бізнес-омбудсмена є саме тим дієвим інструментом для побудови конструктивного діалогу із владою, захисту законних прав та інтересів представників законного сектору економіки країни»

Артем Філіп'єв

Головний юрисконсульт ПАТ
«АрселорМіттал Кривий Ріг»

”

Висловлюємо свою повагу та виражаємо подяку за ту неоціненну допомогу, яку надали працівники Вашої установи в боротьбі за справедливість»

Степан Грод

Генеральний директор
ТОВ «Матілекс-Україна»

”

”

Висловлюємо вам особливу подяку за допомогу, що ви надали Групі Atlantic у продовженні розвитку її діяльності в Україні. Визнання наших прав та відшкодування ПДВ безпосередньо сприятимуть збереженню робочих місць в Україні»

Давід Лоффредо

Фінансовий директор міжнародного відділення



Дякую вам за допомогу у захисті прав підприємства. Ваша об'єктивність, неупередженість, та професійність стали одним із ключових факторів позитивного вирішення»

Віталій Наконечний

Голова Наглядової Ради
ПАТ «Норіс»



2. Огляд розслідувань та рекомендації державним органам

2.1. Інформація по закритих справах

Усього закрито справ з початку діяльності:

4090



Закриті справи



ТОП-10

предметів закритих справ у третьому кварталі 2019 року:

	III кв. 2019 р.	Кількість закритих справ у II кв. 2019 р.	Кількість закритих справ у III кв. 2018 р.
Податкові питання	197	2%	8%
Дії правоохоронних органів	31	15%	-35%
Дії Прокуратури	14	75%	-36%
Дії Національної поліції	15	0%	-25%
Дії Служби безпеки України	2	-50%	-67%
Дії державних регуляторів	21	50%	-16%
Митні питання	13	-28%	63%
Дії Міністерства юстиції України	7	40%	-30%
Дії місцевих органів влади	7	-56%	-30%
Дії державних компаній	5	67%	25%
Дозволи та ліцензії	1	-50%	0%

Більше двох третин всіх закритих справ стосувалися податкової тематики. Кількість справ стосовно дій правоохоронців становила 11% закритих розслідувань. Порушення державних регуляторів посіли 3 місце з часткою у 7%. Митні проблеми з якими стикнулися підприємці опинилися на 4 місці у ТОП списку закритих справ з часткою у 5%.

Прямий фінансовий вплив
у третьому кварталі 2019 року:

564 млн. грн.

Податкові перевірки
381.214.084

Повернення ПДВ
65.250.000

Інші дії фіскальних та
податкових органів
62.077.646

Блокування реєстрації
податкових накладних
24.942.994

Кримінальні провадження
проти бізнесу з боку ДФС
15.020.963

Електронне адміністрування ПДВ
6.508.468

Виплата компенсацій —
дії місцевих органів влади
5.919.511

Повернення митних платежів
1.674.164

Державна казначейська служба
України
772.049

Дії Прокуратури — повернення
грошових коштів
626.795

Дії державних регуляторів
(страхове відшкодування)
409.599

Три чверті суми
фінансового
впливу у III
кварталі 2019 року,
що становить
381 млн. грн,
повернуті в
результаті скасування
необґрунтованих
результатів
податкових
перевірок. Ще
65 млн. грн. було
відшкодовано
компаніям у вигляді
ПДВ і ще 6 млн — від
інших вирішених
податкових питань.



Нефінансовий вплив від діяльності Ради в III кварталі 2019 року:





Надані рекомендації

Всього надано
рекомендацій
з початку діяльності
в травні 2015 р.:

2797

Рекомендації,
надані у III кварталі
2019 року:

169

Рекомендацій
виконано:

2535

Рекомендації,
що підлягають
моніторингу:

117

Рекомендацій
не виконано:

145

91%

4%

5%



Відомства, яким РБО надала рекомендації у 2015-2019 рр., та частка виконаних рекомендацій

Скаржник	Надано рекомендацій	Виконано рекомендацій	Сукупний рівень виконання рекомендацій з травня 2015 р. до відповідного періоду		
			III кв. 2019 р.	III кв. 2018 р.	II кв. 2019 р.
Державна фіскальна служба	1892	1766	93%	93%	93%
Національна поліція України	140	114	81%	77%	80%
Прокуратура України	131	104	79%	73%	78%
Місцеві органи влади	115	85	74%	75%	71%
Міністерство юстиції	97	90	93%	90%	92%
Міністерство регіонального розвитку	55	54	98%	95%	98%
Служба безпеки України	53	52	98%	93%	98%
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	43	38	88%	81%	88%
Міністерство екології та природних ресурсів України	38	36	95%	90%	94%
Парламент, Кабінет Міністрів, Президент України	30	27	90%	76%	90%
Державні підприємства	29	25	86%	75%	85%
Міністерство праці та соціальної політики України	25	23	92%	89%	91%
Міністерство фінансів України	20	18	90%	93%	89%
Міністерство інфраструктури України	17	12	71%	78%	73%
Міністерство внутрішніх справ	16	13	81%	83%	81%

Скаржник	Надано рекомендацій	Виконано рекомендацій	Сукупний рівень виконання рекомендацій з травня 2015 р. до відповідного періоду		
			III кв. 2019 р.	III кв. 2018 р.	II кв. 2019 р.
Міністерство охорони здоров'я України	12	11	92%	100%	100%
Міністерство аграрної політики та продовольства України	11	7	64%	78%	78%
Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг	11	10	91%	88%	91%
Антимонопольний комітет України	10	7	70%	75%	70%
Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	9	9	100%	88%	100%
Господарські та інші суди	7	7	100%	100%	100%
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	7	5	71%	75%	71%
Національний банк України	5	2	40%	40%	40%
Державні фонди	5	2	40%	25%	50%
НАБУ	4	4	100%	100%	100%
Комунальні служби України	1	1	100%	0%	50%
Міністерство освіти і науки України	1	1	100%	100%	100%
Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення	1	1	100%	100%	100%
Державна служба України з надзвичайних ситуацій	1	1	100%	100%	100%
Інші	11	10	91%	90%	90%
Всього	2797	2535	91%	89%	90%

У звітному кварталі державні органи виконали ще 169 індивідуальних рекомендацій, наданих Радою. Таким чином, з моменту початку нашої діяльності державними органами вже було виконано 91% наших індивідуальних рекомендацій.

Як порівняти з II кварталом 2019 року, переважна більшість державних органів, яким ми надали 30+ рекомендацій, поліпшила свої показники. Показник Державної фіскальної служби залишився на стабільно високому рівні у 93%.

Що стосується правоохоронних органів, ми зафіксували покращення на 4 п.п. для Національної поліції (до 81%) та на 6 п.п. для Прокуратури (до 79%), що, на жаль, набагато нижче за середній показник. Служба безпеки, навпаки, була однією з найкращих із результатом у 98% (+ 5 п.п. порівняно з II кварталом 2019 року).

Міністерство регіонального розвитку (98%), Міністерство екології та природних ресурсів України (95%) та Міністерство юстиції (93%) показали дуже гарний результат у виконанні індивідуальних рекомендацій.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі (88%), Парламент, Кабінет Міністрів, Президент України (90%) значно поліпшили свої показники — на 7% і 14%, відповідно, хоча їх результативність все ще трохи нижча за середній показник у 91%.

Місцеві органи влади погіршили свій результат на 1 п.п порівняно з попереднім кварталом і закрили квартал з результатом виконання на рівні лише 74%, що є найгіршим показником серед державних органів, яким ми надали +30 рекомендацій.

2.2. Виявлені та вирішені системні проблеми

Податкові питання

Податкові питання не тільки залишилися основним предметом скарг, поданих підприємствами до Ради, а й зросли на 2 п.п. проти попереднього кварталу. У III кварталі 2019 року ми отримали більше звернень, що стосуються всіх ключових предметів податкових питань: податкових перевірок, блокування податкових накладних, електронного адміністрування ПДВ та податкових кримінальних справ.

Найчастіше (38% від звернень з податкових питань) компанії зверталися по допомогу в оскарженні результатів податкових перевірок. Підприємці також більше скаржилися на блокування податкових накладних. Електронне адміністрування ПДВ було третьою найпоширенішою податковою проблемою бізнесу. Кількість скарг стосовно порушених податкових кримінальних справ, хоч і незначною мірою, але також зросла в порівнянні з попереднім періодом.

Дії правоохоронних органів

Позитивна тенденція зберігається другий квартал поспіль — компанії менше скаржаться на дії правоохоронних органів. Зокрема, ми зафіксували менше випадків процедурних зловживань і бездіяльності правоохоронців, а також безпідставно відкритих кримінальних справ проти бізнесу.

Ми отримали менше скарг на дії Національної поліції (-22% проти II кв. 2019 року і 9% проти III кв. 2018 року) та Прокуратури (-14% проти II кв. і -32% проти III кв. 2018 року). Кількість звернень щодо Служби безпеки України залишилась на рівні 3 скарг (протягом липня-вересня 2019 року).

Дії державних регуляторів

Як порівняти з попереднім періодом, компанії також менше скаржилися на дії державних регуляторів. Ми отримали менше звернень щодо ДАБІ, але більше стосовно АМКУ. Кількість звернень, пов'язаних з Держгеокадастром і НКРЕКП залишилась незмінною.

Митні питання

Ми зафіксували збільшення кількості скарг з митних питань (+42% проти II кв. 2019 року і +170% проти III кв. 2018 року). Це здебільшого зумовлено зростанням кількості звернень щодо затримок митного оформлення товарів. Водночас кількість скарг щодо коригування митної вартості та повернення надміру сплачених митних платежів зменшилась.

Дії Міністерства юстиції

Підприємці частіше зверталися з приводу Міністерства юстиції. Зросла кількість скарг на дії державних реєстраторів, з якими, як правило, пов'язане рейдерство. Саме тому ми вирішили присвятити окремий розділ звіту більш глибокому аналізу скарг з цього питання.

Фокус на рейдерстві

З початку роботи у травні 2015 року ми отримали 108 скарг бізнесу на неправомірні дії державних реєстраторів. Понад три чверті всіх завершених розслідувань були закриті з бажаним результатом для скаржника — це на 9 п.п. вище, ніж наш середній показник успішності у 67%.

Великі компанії частіше ставали об'єктами рейдерства — частка скарг від великих компаній на 8 п.п. більша, ніж загалом від великих підприємств, які зверталися до Ради бізнес-омбудсмена. 4 з 5 скарг щодо зловживання державними реєстраторами надійшли від українських компаній. Найбільш чутливими до рейдерських атак були девелопери, аграрії та промислові виробники.

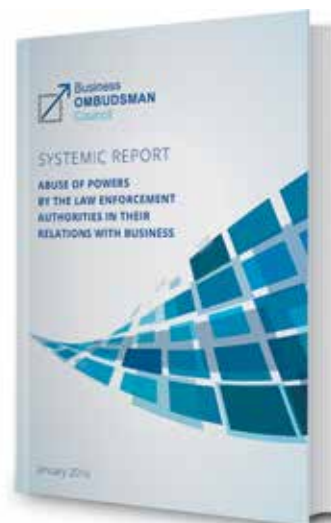
Включення платників податків до переліку ризикованих

У III кварталі 2019 року ми отримали 43 скарги від підприємств про включення платників податків до переліку ризикових. Крім того, ми отримали ще 45 скарг щодо розблокування певних податкових накладних (шляхом адміністративного оскарження, або за постановою суду). Багато з цих податкових накладних також були заблоковані, оскільки платник був у списку ризикових. Тому ці скарги певною мірою також виникли внаслідок проблеми ризиковості.

На перший погляд, це новий тренд. Проте, поглянувши на скарги минулих періодів, стає зрозуміло, що ця проблема не є новою. Раніше вона проявлялася у вигляді розірвання договорів про визнання електронної звітності, скасування реєстрації платників ПДВ, застосування так званого «статусу 9».

Вирішені системні проблеми

«ЗЛОВЖИВАННЯ ПОВНОВАЖЕННЯМИ З БОКУ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У ЇХ СТОСУНКАХ З БІЗНЕСОМ»



Проблема/завдання

Вагома частка отриманих Радою скарг стосується випадків безпідставного відкриття кримінальних проваджень за статтею 212 (ухилення від сплати податків) Кримінального кодексу України (надалі — «КК України»).

Масштаби даної проблематики підтверджуються також і офіційною статистикою Генеральної Прокуратури України. Так, у 2018 році органами досудового розслідування було обліковано 1099 кримінальних проваджень за ухилення від сплати податків. В той же час, до суду з обвинувальним актом передано лише 39 із 1099 облікованих кримінальних проваджень за ст. 212 КК України (майже аналогічний показник в 34 обвинувальні акти був і за 2017 рік).

Також причиною розповсюдженої практики відкриття кримінальних проваджень за ухилення від сплати податків було те, що, починаючи

з 2011 року (коли набрав чинності Податковий кодекс України), вартісний поріг для кваліфікації за ст. 212 КК України, на практиці фактично зменшився проти початкового еквівалента в доларах (з еквівалента приблизно 59 000 доларів США в 2011 році до приблизно 39 000 доларів США на початок вересня 2019 року). Отже, майже кожна податкова перевірка із донарахуванням податків на значну суму (в 2018 році це була сума в розмірі 881 000 грн., а в 2019 році вже 960 500 грн.) призводила до відкриття кримінального провадження щодо посадових осіб суб'єкта підприємництва за ухилення від сплати податків.

Таким чином, результати узагальнення отриманих Радою скарг дали підстави стверджувати про важливість внесення змін до законодавства щодо припинення випадків безпідставного відкриття кримінальних проваджень за статтею 212 КК України.

Рекомендація РБО

Підвищити на законодавчому рівні розмір фактичного ненадходження до бюджету податків, зборів, єдиного соціального внеску, починаючи з якого діяння вважалось би кримінальним правопорушенням.

¹ https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113897&libid=100820&c=edit&c=fo#

Дії, виконані державними органами

25 вересня 2019 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України та Кримінального процесуального кодексу України щодо зменшення тиску на бізнес» № 101-ІХ.

Вказаним Законом було підвищено пороги для притягнення осіб до відповідальності за статтю 212 КК України, а саме: підвищено розмір значного, великого та особливо великого розміру фактичного ненадходження до бюджету коштів на рівні від 3000 (2 881 500 грн.), 5000 (від 4 802 500 грн.) та 7000 (від 6 345 500 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян відповідно. Отже, відтепер для відкриття кримінального провадження за ч. 1 ст. 212 КК

України вартісний поріг виріс з 960 500 грн до 2 881 500 грн. податкових донарахувань.

Таким чином, з прийняттям Закону № 101-ІХ, також було виконано системну рекомендацію Ради щодо необхідності підвищити пороговий розмір фактичного ненадходження до бюджету податків та інших обов'язкових платежів, починаючи з якого діяння вважалось би злочином. Такі зміни щодо підвищення вартісного порогу для ініціювання кримінального провадження за ухилення від сплати податків можна вважати однозначно позитивними та такими, що зменшують тиск на бізнес.



Вирішені системні проблеми

«ЗМЕНШЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ ТА СТВОРЕННЯ УМОВ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В БУДІВНИЦТВІ»

Проблема/завдання

Пайовий внесок — це квазіподаток на будівництво, який формально сплачується забудовником, але фактично покладено на покупця нерухомості. Такий внесок не тільки збільшує вартість інвестицій в Україну, але й, внаслідок широких повноважень місцевих органів влади, часто є джерелом корупції.

Рекомендація РБО

Скасувати обов'язковий пайовий внесок для забудовників.

Дії, виконані державними органами

Реалізація цієї рекомендації передбачена Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України про стимулювання інвестиційної діяльності в Україні», підписаний Президентом 11 жовтня 2019 року.

Законопроектом пропонується скасувати обов'язкову сплату пайового внеску на розвиток інфраструктури населеного пункту в розмірі 4% від вартості житлового будівництва і 10% від вартості нежитлової забудови.

2.3. Огляд розслідувань

У цьому розділі можна ознайомитися з прикладами справ, які Рада бізнес-омбудсмена успішно вирішила.

ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ

Предмет: Податкові перевірки

Скасовано понад 140 млн. грн. нарахувань виробнику водонагрівачів

Об'єкт скарги:
Головне управління
Державної фіскальної
служби в Одеській області
(ДФС)

Суть скарги:

До Ради звернулося дочірнє підприємство французької компанії, провідний в Україні виробник водонагрівачів та обігрівачів. Підприємство не погоджувалося з висновками податкової перевірки ДФС, відповідно до яких мало сплатити додатково понад 140 млн. грн.

Податковий орган поставив під сумнів операції Скаржника з низкою контрагентів. Відтак, ДФС дійшла висновку, що компанія не має права на відшкодування ПДВ.

Крім того, податкова зауважила, що підприємство пропонувало набагато нижчі ціни на продукцію в своїх авторизованих магазинах, ніж в середньому в Інтернеті. За це вирішила виплатити штраф.

Ще одне значне порушення «на мільйон» було пов'язане з витратами на утримання закордонних працівників в Україні. ДФС наполягала, що необхідно платити єдиний соціальний внесок (ЄСВ) із суми, витраченої на оренду житла експатів, а також на відшкодування транспортних витрат працівникам, які користувалися власними автівками. Не погоджуючись з висновками податкового органу, компанія звернулася за допомогою до Ради.

Вжиті заходи:

Інспектор вивчив матеріали справи та підтримав позицію підприємства. Рада письмово звернулася до ДФС та попросила всебічно і неупереджено розглянути заперечення Скаржника. Рада, зокрема, наполягала, що необхідно застосовувати принцип індивідуальної відповідальності кожного учасника господарських операцій при оцінці реальності таких відносин між Скаржником та його контрагентами.

Рада також наголосила, що при розрахунку ринкової вартості товарів підприємства треба використовувати офіційні бази даних Скаржника, а інформацію з Інтернету.

Стосовно витрат на утримання експатів — Рада довела, що підприємство діяло правильно, відповідно до Трудового Кодексу. Згідно з чинним законодавством, такі витрати є необхідними та

вони звільняються від сплати ЄСВ. Інспектор Ради також взяв участь у розгляді справи підприємства в ДФС. Наступного дня Скаржник подав до податкового органу додаткові пояснення та документальні докази.

Результат:

З урахуванням додаткових документів, ДФС призначила позапланову перевірку підприємства. За результатами перевірки, податкова скасувала попередні донарахування на суму понад 140 млн. грн. Справу успішно закрито.

Предмет: Податкові перевірки

**ДФС скасувала
донарахування на суму
630 тис. грн. мережі аптек**

Об'єкт скарги:

Головне управління
Державної фіскальної
служби України у
Харківській області (ДФС)

Суть скарги:

Рада отримала скаргу від регіональної мережі аптек із Харківщини щодо нарахувань податків за результатами планової перевірки.

Проаналізувавши діяльність компанії за 2015-2018 роки, ДФС поставила під сумнів реальність операцій Скаржника з низкою ФОПів. Зокрема, податкова вказала на недостатню деталізацію транзакцій в первинних документах про надання рекламних, маркетингових та поліграфічних послуг, а також послуг з технічного обслуговування касових апаратів. Зазначені висновки стали підставою для додаткового нарахування податку на прибуток та ПДВ. Викладені претензії фіскалів є досить «класичними» для даної категорії спорів.

Не погоджуючись з висновками податкового органу, підприємство оскаржило рішення ДФС та звернулося за підтримкою до Ради.

Вжиті заходи:

Інспектор вивчив матеріали справи та дійшов висновку, що окремі помилки у первинних документах не можуть свідчити про нереальність операцій — акти були достатнім підтвердженням виконаних робіт.

Рада підтримала позицію Скаржника та письмово попросила ДФС всебічно та неупереджено розглянути скаргу мережі аптек. Крім того, команда Ради взяла участь у розгляді справи підприємства в ДФС. Під час розгляду ми наголосили, що саме контролюючий орган має довести правомірність нарахувань, а всі сумніви мають тлумачитись на користь платника податків.

Результат:

Дослухавшись до аргументів Ради, ДФС скасувала 70% донарахувань на суму 630 тис. грн. Скасовуючи спірні податкові повідомлення-рішення, контролюючий орган, серед іншого, обґрунтував свою позицію релевантною практикою Верховного суду. Справу успішно закрито.

Предмет: Податкові перевірки

**Несподіване нау-
хау українських
податківців:** трансфертне
зарплатоутворення

Об'єкт скарги:
Головне управління
Державної фіскальної
служби у Києві (ГУ ДФС)

Суть скарги:

Рада отримала скаргу від фінансової компанії, яка не погоджувалася зі штрафами ГУ ДФС на суму 800 тис. грн.

Співвласником та одночасно виконавчим директором компанії, що займається фінансуванням придбання автомобілів, є іноземець. Він офіційно працевлаштований в Україні, отримує велику «білу» заробітну плату та перераховує з неї до бюджету великі податки. За два роки роботи в Україні його зарплата разом з податками сягнула 6 млн. грн.

Податкову, ясна річ, такі великі виплати зацікавили. Вони почали перевірку і дійшли висновку, що згідно з нормами Податкового кодексу (ПК) виплата зарплати працівникові-нерезиденту може вважатися «контрольованою операцією» для цілей трансфертного ціноутворення (ТЦУ), оскільки законодавство прямо не зазначає протилежне.

Трансфертне ціноутворення — це збут товарів або послуг взаємозалежними підприємствами за відмінними від ринкових внутрішньофірмовими цінами. Це доволі поширена схема міжнародного податкового планування, що часто має на меті мінімізацію сплачуваних податків. Вона дозволяє перерозподіляти загальний прибуток на користь підприємств, які перебувають в державах з більш низькими податками.

Ознаки трансферного ціноутворення, які помітила ДФС у виплаті зарплати директору-іноземцю:

- операція з контрагентом-нерезидентом
- обсяг операції перевищував 5 млн. грн.

ДФС наполягала, що відносини директора з підприємством є не трудовими, а цивільно-правовими, оскільки він мало часу проводив на робочому місці у робочий час. Підтвердження цього податкова знайшла у паспорті іноземця — він був лише зрідка присутній в Україні. Тому, продовжувала ДФС, це не виплата зарплати, а схема трансфертного ціноутворення (ТЦУ), при застосуванні якої треба подавати в контролюючий орган спеціальний звіт. Зрозуміло, що компанія, яка і близько не використовувала цю схему, такий звіт не готувала і не подавала.

За неподання звіту податкова донарахувала підприємству 800 тис. грн. Шокований скаржник звернувся до Ради.

Вжиті заходи:

Інспектор Ради неупереджено проаналізував матеріали справи та норми законодавства. Він зауважив, що перекваліфікація

податковим органом трудових відносин директора з підприємством у цивільно-правові обмежилась лише тим, що він переважно був відсутній в Україні. Проте законодавство не забороняє працювати дистанційно, і на практиці, із сучасними технологіями та засобами зв'язку, дійсно можна виконувати усі трудові функції дистанційно на багатьох посадах.

Посилаючись на відповідне законодавство, інспектор також спробував переконати податківців, що виплата заробітної плати не може вважатися ціноутворенням, а працівник підприємства — його контрагентом. Відповідно до Настанов ОЕСР, на яких базуються норми регулювання ТЦУ, ця схема стосується відносин між підприємствами, а не фізичними особами.

Рада також підкреслювала, що для підприємства не було сенсу завищувати зарплату задля мінімізації податку на прибуток, оскільки податки на зарплату є дуже високими: податок на дохід фізосіб (18%), військовий збір (1,5%), ЄСВ (22% від максимальної бази), в той час як податок на прибуток підприємств в Україні становить лише 18%.

Більше того, форма та порядок заповнення звіту про контрольовані операції, не пристосовані для внесення до звіту операцій з виплати заробітної плати, оскільки фактично неможливо застосувати жодну графу до таких операцій: країна походження предмету операції, умови поставки за «Інкотермс», торговельна марка, виробник, дата переходу права власності тощо. Усе це, вочевидь, не стосується заробітної плати. Проте податківці продовжували наполягати на своєму, посилаючись на те, що у Податковому кодексі України немає норми, яка прямо виключала б зарплату зі сфери ТЦУ.

Рада брала участь у розгляді скарги підприємства в ДФС. Зважаючи на потенційно системний характер проблеми, інспектор Ради також зустрічався з аудиторами ДФС з питань ТЦУ та представниками Мінфіну.

Результат:

Рада підтримувала позицію Скаржника та вказувала на підстави скасувати рішення податкового органу. Однак рішення було залишено ДФС України без змін, і Скаржнику довелось далі оскаржувати його в суді. Вичерпавши всі наявні інструменти впливу на держоргани, Рада була змушена припинити розгляд справи.

Позитивним результатом цієї справи є хіба що те, що завдяки цій справі раніше невідома проблема «зарплатного» ТЦУ набула розголосу, стала відомою у експертному середовищі спеціалістів з питань ТЦУ. Її висвітлили у багатьох публікаціях та навіть у листі Мінфіну від 01.02.2019 р. № 11420-08-63/2874. Як наслідок, бізнес, який має в штаті працівників-нерезидентів з високою зарплатою, у майбутньому зможе прогнозувати ризики, пов'язані із «зарплатним» ТЦУ, та уникнути великих штрафів, вчасно подаючи необхідні звіти.

Предмет: Податкові перевірки

**ДФС скасувала
донарахування майже
7 млн. грн. виробнику
солодошів**

Об'єкт скарги:
Офіс великих платників
податків (ОВПП)

Суть скарги:

До Ради звернувся провідний світовий виробник солодошів. Підприємство не погоджувалося з результатами податкової перевірки, відповідно до яких мало сплатити додатково майже 7 млн. грн.

ОВПП засумнівався, що виробник солодошів дійсно замовляв маркетингові послуги для просування продукції. Зокрема, на думку податкової, промо-акції проводилися невідповідними особами на безоплатній основі. Відповідно, операції Скаржника з маркетинговим агентством назвали нереальними.

На думку підприємства, підставою для перевірки стало відкрите кримінальне провадження проти контрагента маркетингового агентства. Не погоджуючись з позицією податкового органу, підприємство оскаржило рішення в ДФС та звернулося за допомогою до Ради.

Вжиті заходи:

Проаналізувавши обставини справи, інспектор письмово звернувся до ДФС. Інспектор встановив, що правова позиція Скаржника відповідає правовим позиціям Верховного Суду та ДФС за результатами розгляду аналогічних справ. Рада надала правову оцінку фактам та доказам Скаржника та додала власні аргументи на підтримку позиції Скаржника. Зокрема, Рада звернула увагу на необхідність дотримання принципу індивідуальної відповідальності платника податків та відсутність судових вироків, які набрали законної сили стосовно ділових партнерів контрагента Скаржника.

Результат:

ДФС дослухалася до аргументів Ради та задовольнила скаргу підприємства. Штрафи та донарахування скасовано, справу успішно закрито.

Предмет: Податкові перевірки

**ДФС скасувала
донарахування на суму
24 млн. грн. трейдеру
вугілля**

Об'єкт скарги:

Головне управління
Державної фіскальної
служби в Донецькій області
(ДФС)

Суть скарги:

До Ради зі скаргою на ДФС звернувся трейдер вугілля. Підприємство не погоджувалося з результатами податкової перевірки, відповідно до яких воно мало додаткового сплатити майже 24 млн. грн.

Податковий орган провів перевірку діяльності підприємства та донарахував йому ПДВ та податок на прибуток. Зокрема, ДФС підозрювала Скаржника в завищенні вартості реалізованої продукції, а також у відсутності доказів реальної поставки товару. Не погоджуючись з висновками податкової, трейдер оскаржив їх в ДФС та звернувся за допомогою до Ради.

Вжиті заходи:

Вивчивши документи справи, Рада підтримала позицію Скаржника. Інспекторка РБО взяла участь в адміноскарженні податкового рішення та надала позицію Ради. Скаржник підготував додаткові документи на підтвердження своїх аргументів. Крім того, Рада письмово попросила ДФС всебічно та неупереджено розглянути звернення підприємства.

Результат:

ДФС дослухалася до аргументів Ради та скасувала три з чотирьох податкових рішень за загальну суму майже 24 млн. грн. Справу успішно закрито.

Предмет: Податкові перевірки

**ДФС скасувала
донарахування понад 3
млн. грн. підприємству з
Черкащини**

Об'єкт скарги:

Головне управління
Державної фіскальної
служби у Черкаській області
(ДФС)

Суть скарги:

До Ради звернувся нафтотрейдер з Черкащини. Скаржник не погоджувався з висновками податкової перевірки, згідно з якими мав додатково сплатити понад 3 млн. грн. податків.

ДФС наполягала, що Скаржник задекларував нереальні господарські операції з контрагентом та занижив податкові зобов'язання з ПДВ. Свої висновки податковий орган будував на тому, що у контрагента не було достатньої кількості працівників та транспорту, щоб здійснити відповідні господарські операції. ДФС додавала, що контрагент Скаржника фігурував у кримінальній справі, і, ймовірно, порушив закон.

Не погоджуючись з рішенням податкового органу, компанія оскаржила його в ДФС та звернулася за допомогою до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

Вивчивши документи справи, Рада підтримала позицію підприємства. Інспектор письмово звернувся до ДФС та зауважив, що, податковий орган, досліджуючи спірні господарські операції, не звертав уваги на власне рух активів між сторонами угоди.

Інспектор зазначив, що порушення кримінальної справи щодо посадових осіб контрагента не є належним доказом фіктивності операцій та не тягне за собою правових наслідків для платника податків.

Судова практика також свідчила на користь підприємства. Верховний Суд, розглядаючи аналогічну справу, дійшов висновку, що відсутність у контрагента матеріальних та трудових ресурсів не виключає можливості реального виконання ним послуг та не говорить про одержання необґрунтованої податкової вигоди покупцем. Наприклад, залучення працівників є можливим за договорами цивільно-правового характеру, аутсорсингу та аутстафіngu. Основні транспортні засоби можуть перебувати в постачальника на правах оренди або лізингу.

Насамкінець, інспектор підкреслив, що законослухняний платник податків не повинен залежати у своїх правовідносинах з державою від іншого платника податків, який порушує законодавство.

Результат:

За результатами розгляду справи фіскальною службою, ДФС задовольнила скаргу підприємства та скасувала донарахування на суму понад 3 млн. грн. Справу успішно закрито.

Предмет: Податкові перевірки

ДФС немотивовано відмовила визнавати збитки підприємства

Об'єкт скарги:

Головне управління
Державної фіскальної
служби в Одеській області
(Одеська ДФС)

Суть скарги:

До Ради звернувся портовий елеватор «Транссервіс-2008» — підприємство, яке обслуговує портовий термінал. Скаржник не погоджувався з висновками податкової перевірки ДФС.

Відповідно до висновків акту, підприємство занизило податкове зобов'язання з податку на прибуток. Натомість Скаржник стверджував, що поніс збитки на суму 2,6 млн. грн. внаслідок нарахування відсотків за кредитним договором із компанією-нерезидентом. Кредитний договір був зареєстрований в НБУ, відповідно до встановленої процедури. Одеська ДФС не заперечувала підстави та правильність розрахунку відсотків. Скаржник порушив строки нарахування відсотків. Згодом він нарахував відповідні суми та подав уточнюючі декларації з податку на прибуток. Втім, декларації ДФС не прийняла. Як пізніше з'ясувалось, причиною їх неприйняття стали помилки у заповненні реквізитів.

Податковий кодекс передбачає, що платнику податків мають повідомити, якщо його декларацію не приймають. Більше того, контролюючий орган має вказати причини відмови. Але Одеська ДФС не вказала жодних конкретних недоліків у заповненні декларації.

Вжиті заходи:

Інспектор Ради вивчив обставини справи та встановив, що у даному випадку контролюючий орган не дотримався принципу належного адміністрування, внаслідок чого прийняв необґрунтоване рішення. Рада підтримала позицію Скаржника, додала власні аргументи та попросила ДФС об'єктивно та неупереджено розглянути звернення підприємства.

Інспектор також підтримав підприємство під час розгляду справи в ДФС та озвучив аргументи Ради на користь Скаржника. Інспектор наголосив, що податковий орган порушив процедуру прийняття звітності та виніс немотивоване рішення.

Результат:

ДФС не дослухалася до аргументів Ради та не стала скасовувати донарахування підприємству. Враховуючи вищевикладене, на думку Ради, позиція ДФС є необґрунтованою. Однак рішення ДФС України є остаточним і оскаржити його можна лише в судовому порядку. Оскільки подальший супровід справи виходить за межі компетенції Ради, справу закрито. Ця справа є яскравим прикладом того, як негативні наслідки від помилок, допущених державними органами, перекладаються на плечі приватних суб'єктів.

Предмет: Електронне адміністрування ПДВ

Нововведення ДФС:
арешт ліміту ПДВ за
співпрацю з сумнівним
контрагентом

Об'єкт скарги:
Державна фіскальна служба
України (ДФС)

Суть скарги:

До Ради зі скаргою на невиконання судового рішення податковою службою звернулося підприємство з Харківщини. Через бездіяльність ДФС Скаржник не міг виконати свої зобов'язання перед контрагентами та зареєструвати податкові накладні.

Після того, як один з контрагентів Скаржника став фігурантом кримінального провадження, ДФС ініціювала арешт 1,6 млн. грн. з його ліміту СЕА (система електронного адміністрування) ПДВ. Підприємство оскаржило це рішення в апеляції. Апеляційний суд скасував рішення про накладання арешту, оскільки сума ліміту СЕА ПДВ не може вважатися речовим доказом.

Проте, навіть після того, як рішення набрало законної сили, ДФС не поспішала розблокувати ліміт. Податкова наполягала, що спочатку ухвала суду має з'явитися в Єдиному державному реєстрі судових рішень (ЄДРСР), оскільки такі рішення часто підроблюються. Те, що рішення вже набрало законної сили, і законодавство не передбачає появу ухвали в реєстрі як передумову її виконання, податковий орган ігнорував.

За збігом обставин чи ні, рішення суду довго не з'являлося в реєстрі. Підприємство намагалося прискорити публікацію ухвали, проте стикнулось із нетиповою ситуацією, коли слідчий у кримінальному провадженні (яке, до слова, стосувалося не самого підприємства, а його контрагента) виніс постанову про заборону на публікацію судового рішення онлайн, аби «не розголошувати таємницю досудового слідства». Опинившись у замкнутому колі, Скаржник звернувся до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

Інспектор вивчив обставини справи та письмово попросив ДФС виконати апеляційну ухвалу. Він підкреслив, що законодавство не передбачає публікацію судового рішення у єдиному державному реєстрі судових рішень як умову для його виконання. Рада допомогла організувати конференц-дзвінок, під час якого Скаржник та ДФС обговорили нетипову ситуацію з ДФС України.

Результат:

Сторони домовилися, що Скаржник надішле ДФС відповідь від ЄДРСР про заборону публікації ухвали суду. Через два дні після конференц-колу, ДФС розблокувала ліміт СЕА ПДВ Скаржника. Справу успішно закрито.

Предмет: Блокування податкових накладних

**Після півтора року
затримок справу
вирішено за 9 днів**

Об'єкт скарги:

Державна фіскальна служба
України (ДФС)

Суть скарги:

До Ради звернувся оптовий трейдер паливних продуктів зі скаргою на Державну фіскальну службу. Податковий орган не виконував рішення суду щодо реєстрації податкових накладних.

Транзакція за спірною накладною з'явилася ще навесні 2018 року, коли Скаржник отримав передоплату від свого контрагента за постачання нафтопродуктів. Відповідно, трейдер подав на реєстрацію податкові накладні на суму 1,32 млн. грн. Проте ДФС їх заблокувала, і компанія була змушена звернутися до суду.

У вересні 2018 року Окружний адмінсуд Києва зобов'язав податковий орган зареєструвати спірні податкові накладні. Судове рішення набрало законної сили попри намагання фіскального органу оскаржити його у апеляційному та касаційному порядку. Але податкова знову не поспішала. Цього разу Скаржник звернувся за допомогою до Ради.

Вжиті заходи:

Вивчивши обставини справи, інспектор Ради письмово звернувся до ДФС. Він наполягав на невідкладному виконанні судового рішення, яке вже набрало законної сили.

Результат:

ДФС дослухалася до аргументів Ради і оперативно зареєструвала спірні податкові накладні 1,5 річної давності. Контрагент Скаржника отримав податковий кредит на суму 1,32 млн. грн. Всього за 9 днів з моменту звернення Скаржника до Ради справу успішно закрито.

Предмет: Інші податкові питання

Скаржнику виплатили майже 800 тис. грн. пені за несвоєчасне відшкодування ПДВ

Об'єкт скарги:

Державна казначейська служба України у м. Києві (Київське Держказначейство)

Суть скарги:

До Ради звернувся виробник м'ясопродуктів з Київщини. Попри рішення суду Скаржнику не виплачували пеню за несвоєчасне відшкодування ПДВ.

У квітні 2019 року Окружний адмінсуд Києва наказав виплатити Скаржнику майже 800 тис. грн. з державного бюджету. Рішення суду набрало законної сили. Проте станом на середину липня воно так і залишалося невиконаним. Кошти Скаржнику не повертали.

Вжиті заходи:

Порядок стягнення коштів з рахунків боржника регулюється Постановою Кабміну та виглядає наступним чином. Відповідно до порядку, протягом п'яти робочих днів ДФС узгоджує розмір виплати зі стягувачем та повідомляє про це місцеве Держказначейство. Після цього Київське Держказначейство мало б передати необхідні документи до Держказначейства України. Але Скаржник повідомив про порушення вказаних строків.

Тому після вивчення документів справи інспектор Рада підготував аргументований лист на адресу Київського Держказначейства та ГУ ДФС у м. Києві. Рада письмово попросила припинити неправомірну поведінку та виконати рішення суду.

Результат:

Невдовзі після втручання Ради, Скаржник отримав майже 800 тис. грн. на свій рахунок. Справу успішно закрито.

МИТНІ ПИТАННЯ

Предмет: Повернення надміру сплачених митних платежів

Одеська митниця повернула 1,3 млн. грн. переплат імпортеру шин

Об'єкт скарги:
Одеська митниця ДФС
(Одеська митниця)

Суть скарги:

До Ради звернувся імпортер шин з Одещини. Компанія не могла повернути надміру сплачені митні платежі.

У 2017-2018 рр. Одеська митниця скоригувала митну вартість імпортованих товарів Скаржника на загальну суму понад 2 млн. грн. Підприємство не погоджувалося з ціною на продукцію визначеною митницею, але сплатило мито, як того вимагав держорган, щоб завезти продукцію на територію України. Пізніше підприємство оскаржило рішення Одеської митниці в суді. Одеський окружний адмінсуд визнав коригування вартості митницею протиправним та зобов'язав митників повернути переплати у повному обсязі.

Майже два роки минуло відтоді, як рішення набрало законної сили, а держорган повернув лише третину вартості. З цією проблемою компанія звернулася до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

Інспектор Ради двічі письмово звертався до Одеської митниці з проханням виконати ухвалу суду та повернути підприємству решту суми. Вперше держоргану нібито не вистачало письмової заяви від підприємства про повернення переплати.

Результат:

Одеська митниця нарешті дослухалася до аргументів Ради та погодила повернення 1,3 млн. грн. імпортеру шин. Справу успішно закрито.

Предмет: Митне оформлення: затримка/відмова

**Рада допомогла
пришвидчити
митне оформлення
імпортованих квітів**

Об'єкт скарги:
Волинська митниця
Державної фіскальної
служби (Волинська
митниця)

Суть скарги:

Рада отримала скаргу від великого українського імпортера квітів. Компанія скаржилася на затримку митного оформлення товару Волинською митницею.

За словами Скаржника, останнім часом оформлення товару стало тривалішим — митники особливо ретельно, по декілька разів перевіряли коробки та піддони, на яких перевозили квіти. Враховуючи, що квіти — дуже швидкопсувний товар, довгі простой для підприємства створювали неабиякі проблеми. Серед прикладів, наведених Скаржником, була затримка на добу партії тюльпанів з Нідерландів на вимогу Волинської митниці. Аналогічні ситуації, за словами підприємства, траплялися по декілька разів на тиждень. Причому після тривалих оглядів митники, не знайшовши порушень, відпускали машини.

Щоб уникнути подальших втрат від простою товару, компанія звернулася за допомогою до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

Інспекторка Ради вивчила обставини справи. Вона оперативно звернулася до начальника Волинської митниці ДФС та письмово попросила попередити можливі порушення законних інтересів Скаржника внаслідок довготривалих оглядів. Інспекторка підкреслила, що тривалість митного оформлення товарів не повинна перевищувати 4 години. Крім того, вона наголосила, що втрати Скаржника, викликані затримкою оформлення, були непропорційними потенційній небезпеці імпортованих товарів.

Результат:

Волинська митниця дослухалася до прохання Ради — численні довготривалі огляди припинилися. За повідомленням компанії, всі подальші поставки товарів успішно пройшли розмитнення. Скаржник подякував Раді за допомогу. Справу успішно закрито.

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ

Предмет: Бездіяльність Національної поліції

За неефективне розслідування справи правоохоронця позбавили премії

Об'єкт скарги:

Головне управління Національної поліції у Запорізькій області (Запорізька Нацполіція)

Суть скарги:

Рада отримала скаргу на неефективне досудове розслідування кримінальної справи від власника гаражного кооперативу у Запоріжжі.

За словами Скаржника, гаражний кооператив, ринкова вартість якого сягає 8 млн. грн, ще з початку дев'яностих був ласим шматочком для багатьох зацікавлених осіб. Загалом власник зо три десятки разів звертався до правоохоронців — кооператив намагалися захопити.

І от на початку 2018 року стався епізод, про який йшла мова в зазначеній кримінальній справі. Холодним недільним ранком власнику кооперативу зателефонували і повідомили, що комплекс захопили рейдери. Прибувши на місце, він побачив, що центральний в'їзд на територію заварили, бокові ворота зламали, а поруч поставили будку-касу для бажаючих проїхати в кооператив. За словами Скаржника, біля заблокованого адмінкорпусу чергували декілька озброєних людей в чорній уніформі. Коли власник до них наблизився, почув на свою адресу нецензурну лайку та погрози вбивства. Почалася бійка. Один з нападників дістав пістолет.

У цей момент прибув патруль Поліції. Зброю сховали, але лайка і погрози не припинилися. Коли почали шукати сторожа, виявилось, що рейдери ще на передодні ввечері, погрожуючи зброєю, замкнули його у коморі. Тримали його там до ранку, поки велися всі монтажні і демонтажні роботи на території кооперативу.

Скаржник наполягав, що документи, пред'являні новими власниками поліцейським, були підробними. За заявою скаржника Нацполіція розпочала слідство щодо самовільного захоплення майна. Тим часом гаражний кооператив функціонував на користь нових господарів.

Проте слідство було неефективним. Підприємство скаржилося, що справа зовсім не рухається. На численні запити відповідали відписками. Коли сплинув майже рік, підприємство звернулося за допомогою до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

З перших днів отримання скарги, інспектор встановив регулярну комунікацію зі слідчим управлінням Запорізької обласної поліції.

Для забезпечення результату, Рада письмово звернулася до Запорізької Нацполіції і Прокуратури Запорізької області із приводу недобросовісної поведінки правоохоронців.

Результат:

Обласна прокуратура безпрецедентно швидко зреагувала на звернення Ради, і уже за кілька днів повідомила, що керівника місцевої прокуратури вирішили покарати та позбавити премії.

Майже чотири місяці тривав розгляд скарги Радою. За цей час скарга стала предметом розгляду Головного слідчого управління Національної поліції України. Керівництво Нацполіції одного із районів міста Запоріжжя отримало офіційне попередження з приводу неефективного досудового розслідування кримінального провадження, а слідчий отримав відповідні вказівки. Хоча остаточного процесуального рішення ще не прийнято, Рада перебуває на зв'язку зі Скаржником, і сподівається, що після докладених спільних зусиль, ця історія матиме логічне завершення на користь добросовісних власників майна.

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Предмет: Бездіяльність

Тиск правоохоронців на підприємство з Дніпропетровщини припинено

Об'єкт скарги:

Нікопольський відділ
Управління Служби
безпеки України в
Дніпропетровській області
(СБУ)

Суть скарги:

До Ради звернувся дистриб'ютор електронного обладнання. Підприємство скаржилося на тиск правоохоронців на його господарську діяльність.

За словами Скаржника, співробітники СБУ, подолавши 236 км шляху, приїхали до будинку директора фірми у вихідний день нібито для того, щоб перевірити місцезнаходження підприємства. Більше того, правоохоронці наполегливо пропонували директору письмово засвідчити, що один з його контрагентів — фіктивна компанія. Після того як директор відмовився, тиск, за словами Скаржника, став посилюватися. Керівника підприємства викликали на бесіду. При цьому жодних офіційних підозр правоохоронці йому не висунули.

Не розуміючи, що коїться, та що насправді викликало такий інтерес правоохоронців, Скаржник звернувся до Ради, Генеральної Прокуратури України та Державного бюро розслідувань.

Вжиті заходи:

Рада розглянула скаргу підприємства та рекомендувала ГПУ та ДБР перевірити дії співробітників СБУ. Проте ДБР не побачило у діях правоохоронців достатніх підстав для порушення кримінального провадження. А ГПУ переадресувала звернення Ради до Військової прокуратури Південного регіону України, а та — до свого Дніпропетровського гарнізону. Врешті-решт звернення Скаржника потрапило до СБУ.

Результат:

СБУ дослухалась до аргументів Ради і врахувала інформацію від Скаржника в своїй оперативно-службовій діяльності. Тиск правоохоронців на бізнес компанії припинився. Підприємство подякувало Раді за допомогу у вирішенні справи.

ДЕРЖАВНІ РЕГУЛЯТОРИ

Предмет: Державні регулятори: ДАБІ

**За сприяння Ради ДАБІ
погодила введення
в експлуатацію
супермаркету**

Об'єкт скарги:

Департамент Державної
архітектурно-будівельної
інспекції у Київській області
(ДАБІ)

Суть скарги:

Рада бізнес-омбудсмена отримала скаргу від забудовника, підрядника та замовника будівництва супермаркету у Київській області. ДАБІ не дозволяла забудовникам вводити в експлуатацію вже готовий об'єкт, а всі вже погоджені документи визнала недійсними.

Архітектурна служба зацікавилась об'єктом після того, як на забудовників поскаржилася громадська організація. На думку активістів, забудовник порушив містобудівне законодавство під час будівництва, зокрема, можливо, не мав належних дозвільних документів (як згодом виявилось — це не відповідало дійсності).

Протягом року ДАБІ декілька разів намагалась позапланово перевірити об'єкт, винесла підприємствам низку приписів, оштрафувало їх та врешті скасувало реєстрацію повідомлення про початок будівництва. Скаржник наполягав, що приписи та рішення ДАБІ були незаконними, а дії держслужбовців — протиправними.

Над таким спірним кейсом почали роботу інспектори Ради.

Вжиті заходи:

Вивчивши обставини справи та позиції сторін, Рада підтримала підприємство. Зокрема, інспектори з'ясували, що звернення активістів не містить жодної конкретики, за винятком припущення про те, що забудовник, можливо, не має дозвільних документів (яке могло бути легко спростоване без будь-яких перевірок за допомогою онлайн-реєстру). Закон передбачає такі ситуації та забороняє ініціювати позапланові перевірки на підставі анонімних або інших явно безпідставних звернень. Однак контролюючі органи зазвичай побоюються звинувачень у недостатній увазі до скарг активістів та виходять з логіки: «краще зайвий раз перевірити», не беручи до уваги, скільки незручностей перевірка завдає бізнесу.

Також інспектори Ради виявили, що співробітники ДАБІ допустили низку процедурних порушень, намагаючись провести позапланову перевірку. Наприклад, предметом перевірки мало стати дотримання будівельного законодавства загалом, а не лише питання наявності дозвільних документів, на яке звернули увагу активісти. У підприємства, таким чином, були обґрунтовані підстави реально побоюватись, що звернення активістів може стати формальним приводом, щоб застосувати санкції та заблокувати будівництво.

Заступник бізнес-омбудсмена та інспектор Ради зустрілися з керівництвом ДАБІ та комплексно обговорили скарги від забудовника, підрядника та замовника будівництва.

Результат:

ДАБІ пішла назустріч підприємству та попри наявність окремих спірних питань по об'єкту, які вирішуватимуться у судовому порядку, пообіцяла не перешкоджати його введенню в експлуатацію. Забудовники повторно подали повідомлення про початок будівельних робіт, а згодом — декларацію про введення закінченого об'єкта в експлуатацію. Документи успішно погодили і супермаркет ввели в експлуатацію. Скаржники подякували Раді за допомогу у вирішенні справи.

Предмет: Держгеокадастр

Держгеокадастр погодив документи дитячому табору

Об'єкт скарги:

Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр)

Суть скарги:

До Ради звернувся дитячий табір. Керівництво закладу скаржилося, що Держгеокадастр затягував проведення державної експертизи проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки, розташованої біля табору.

Поруч із табором розташований ставок, який товариство використовує в господарській діяльності для спорту та розваг дітей. Водойму обмежує земляна гребля, на ній пролягає дорога, якою товариство регулярно їздить. Через омивання водою та відсутність експлуатаційного догляду гребля перебуває в аварійному стані — щодня руйнується та є небезпечною для використання. Товариство намагалось вирішити питання з держорганами щодо ремонту греблі без взяття земельної ділянки в оренду, проте не вийшло через небажання посадових осіб брати на себе відповідальність. Таке недбале ставлення до утримання греблі може в будь-який момент призвести до її проривання і зашкодити товариству, адже табір знаходиться на березі ставка і підтоплення може на тривалий час зупинити його нормальну роботу.

Прагнучи взяти під контроль ремонт греблі, у 2017 році товариство ініціювало процедуру відведення земельної ділянки у власність місцевої громади, щоб потім мати можливість орендувати її на конкурентних засадах. Частиною цієї процедури була державна експертиза проекту землеустрою. Позаду були кілька етапів землевідведення, проте землевпорядну експертизу проекту землеустрою Держгеокадастр кілька разів відхиляв з формальних підстав. Документи декілька разів поверталися на доопрацювання.

Вжиті заходи:

Вивчивши скаргу Скаржника, інспекторка Ради письмово попросила Держгеокадастр всебічно та неупереджено розглянути заяву Скаржника. Держорган знову відповів, що треба доопрацювати документи та врахувати всі зауваження, викладені у висновку.

Розуміючи, що такі переписки можуть тривати дуже довго, інспекторка попросила держорган зустрітися, щоб оперативно проговорити всі зауваження та розробити подальший план дій для товариства. Після того вона зателефонувала і обговорила питання Скаржника із представником Держгеокадастру.

Результат:

Держгеокадастр дослухався до Ради та прийняв проект землеустрою Скаржника. Предмет скарги успішно вирішений.

Предмет: Держгеокадастр**Велика перемога для
маленької людини****Об'єкт скарги:**

Головне управління
Держгеокадастру у м. Києві
(Держгеокадастр)

Суть скарги:

Фізична особа-підприємець звернулась до Ради зі скаргою на Держгеокадастр. Державний регулятор не реєстрував земельну ділянку Скаржника.

Плануючи відкрити сімейний магазин, підприємець підготував пакет необхідних документів та подав їх до Держгеокадастру. Незважаючи на те, що різні дозвільні органи погодили даний проект будівлі, Держгеокадастр відмовився його реєструвати через нібито неґрунтовність зміни функціонального призначення та порушену хронологію проекту землеустрою.

Підприємець оскаржив дії державного регулятора в суді, а також звернувся за підтримкою до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

Інспектор дослідив обставини справи та письмо підтримав позицію Скаржника, звернувшись до Держгеокадастр. Паралельно суд визнав, що документація ФОПа відповідає вимогам законодавства, а держорган відмовив Скаржнику необґрунтовано. Проте державний орган продовжував відмовляти Скаржникові в реєстрації з інших причин. Щоб нарешті вирішити тривалий конфлікт між сторонами, Рада допомогла організувати особистий прийом Скаржника з керівництвом Держгеокадастру за участю інспектора.

Результат:

За сприяння Ради Держгеокадастр нарешті зареєстрував земельну ділянку. Необхідність у подальших судових спорах відпала, що зняло додаткове навантаження зі Скаржника. Справу успішно закрито.

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ

Предмет: Недобросовісна поведінка державних реєстраторів

**Безуспішна спроба
рейдерства
міноритарними
акціонерами**

Об'єкт скарги:
Міністерство юстиції
України (Мін'юст)

Суть скарги:

До Ради звернулася девелоперська компанія. За словами Скаржника, міноритарні акціонери підприємства здійснили спробу його рейдерського захоплення.

Структура власності Товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ), на яке зазіхнули рейдери, до атаки виглядала наступним чином. Подружжю мажоритарних власників належала частка у 92%, ще двом міноритаріям — 8%. Керівником товариства був чоловік з подружжя власників.

Державний реєстратор комунального підприємства з Київщини змінив керівника компанії на іншу особу, засвідчив новий статут товариства. Статутний капітал підприємства збільшили таким чином, що частка міноритарних акціонерів зросла з 8% до 84%. А те, що на новоспечених власників відкрито декілька кримінальних справ, держреєстратора особливо не бентежило.

Більше того, Скаржник повідомив, що одночасно з діями реєстратора, близько 100 осіб спортивної статури оточили периметр житлового комплексу, де розташований офіс забудовника. Вони взяли під контроль пропускні пункти комплексу, а також заблокували в'їзди до об'єктів будівництва.

Вжиті заходи:

Наступного дня інспекторка Ради вже вивчала документи справи. На думку Ради, зміни керівника товариства, статутного капіталу та установчих документів могли виявитися незаконними. Про це Рада зазначила у своєму листі до заступника міністра юстиції України з питань державної реєстрації. Між Радою та Мін'юстом укладений Меморандум про партнерство та співробітництво.

Результат:

Питання Скаржника винесли на засідання експертної групи з учасниками обох сторін. Мін'юст розглянув скаргу з урахуванням всіх обставин та наказав скасувати проведені незаконні реєстраційні дії та зміну керівника, статутного капіталу та установчих документів. «Чорного» реєстратора позбавили доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Нагадаємо, що рейдерство — одна з системних проблем бізнесу, над вирішенням якої працює Рада. Наші рекомендації Уряду з цього приводу можна подивитися [у звіті](#), а статус їх виконання — [на нашому сайті](#).

Предмет: Недобросовісна поведінка державних реєстраторів

Рейдерську атаку проти підприємства з Тернопільщини успішно відбито

Об'єкт скарги:
Міністерство юстиції
України (Мін'юст)

Суть скарги:

До Ради звернулося підприємство з Тернопільщини зі скаргою на рейдерську атаку. Скаржник — невелике підприємство, що обслуговує та ремонтує автомобілі, та володіє, зокрема, двома приміщеннями площею 3000 м² в Тернополі. Наприкінці 2018 року нерухомість Скаржника переписали на іншого власника.

11 грудня приватний нотаріус Дніпропетровської області перереєструвала майно Скаржника на іншого власника. Підставою для цього нібито стало рішення одного з районних судів м. Донецька, датоване 2011 роком. Через чотири години вже київський нотаріус переписала нерухомість на нове товариство. Наступного дня вона оформила договір купівлі-продажу, відповідно до якого ще один власник придбав дві третини майна. Керівника підприємства на папері також змінили. На цьому зловмисники не зупинилися. На вказані об'єкти нерухомості вони оформили ряд іпотечних зобов'язань.

Скаржник оперативно повідомив про злочин Нацполіцію та надіслав скаргу до Комісії з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації Мін'юсту (Антирейдерська комісія). Щоб захистити свої законні права та повернути майно, він також звернувся до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

Інспекторка Ради вивчила документи справи. Вона зазначила, що рішення Донецького суду, як підставу для першої перереєстрації, було обрано невипадково. Оскільки суд знаходиться на непідконтрольній Україні території, фактично неможливо перевірити реальність його рішень.

Двічі інспекторка Ради брала участь в засіданні Антирейдерської комісії та підтримувала позицію підприємства. Певні зусилля були витрачені на те, щоб отримати підтвердження відповідного суду м. Донецька (діючого на підконтрольній території України) щодо факту відсутності рішення, на підставі якого відбулися зміни власників майна.

Результат:

За сприяння Ради Антирейдерська комісія скасувала незаконні реєстраційні дії проти підприємства та повністю поновила його права. Скаржник подякував Раді за допомогу у вирішенні ситуації. Справу успішно закрито.

Предмет: Виконавча служба

Робочі зустрічі з держорганами — дієвий інструмент вирішення справ

Об'єкт скарги:

Департамент державної виконавчої служби Міністерства юстиції України (Виконавча служба Мін'юсту)

Суть скарги:

До Ради звернулася будівельна компанія з Запоріжжя. Підприємство скаржилося на Виконавчу службу Мін'юсту, яка відмовлялася відкривати провадження з формальних причин.

Наприкінці 2018 року Запорізький адмінсуд зобов'язав Державну фіскальну службу зареєструвати податкові накладні Скаржника на суму 4,5 млн. грн. Відповідний виконавчий лист суду Скаржник направив Мін'юсту, проте через місяць після отримання документа Виконавча служба відмовила підприємству через ненадання документів, що підтверджують повноваження підписанта. Тому Скаржник підготував додатковий пакет документів і направив їх до Мін'юсту. Після повторного звернення минув ще місяць, але жодної відповіді підприємство так і не отримало.

Відчуваючи, що Мін'юст навмисно затягує виконання судового рішення та відповідає лише відписками, підприємство звернулося за підтримкою до Ради бізнес-омбудсмена.

Вжиті заходи:

Вбачаючи можливе порушення прав та законних інтересів Скаржника, інспекторка Ради письмово попросила Мін'юст перевірити обставини справи та усунути недобросовісну поведінку Виконавчої служби. Натомість підприємство отримало нову відмову Мін'юсту — у виконавчому документі не було вказано повне ім'я та по батькові посадової особи, яка його видала. Рада була змушена повторно звернутися до Мін'юсту. Інспекторка наголосила, що відмовляти у відкритті провадження про примусове виконання рішення суду з таким аргументуванням протиправно.

Прагнучи налагодити конструктивний діалог з держорганом, Рада використала ще один інструмент, передбачений Меморандумом про співпрацю з Мін'юстом. Так відбулася зустріч експертної групи за участю заступника бізнес-омбудсмена, інспекторів Ради та спеціалістів Мін'юсту, зокрема, директора Департаменту Виконавчої служби.

Результат:

Під час зустрічі державний орган дослухався до аргументів Ради. У той же день Виконавча служба скасувала відмову та відкрила виконавче провадження за зверненням підприємства. Це дасть змогу Скаржнику відшкодувати 4,5 млн. грн. ПДВ. Справу успішно закрито.

3. Співпраця зі стейкхолдерами

Члени Наглядової Ради Офісу бізнес-омбудсмена привітали пана Свенчіцького на його новій посаді та підтвердили готовність розвивати співпрацю з установою:



Матільда Меснард

заступник директора з питань фінансів та підприємництва ОЕСР:

ОЕСР пишається бути одним із засновників Ради бізнес-омбудсмена України. Ця установа стала важливим гравцем у просуванні відповідальної поведінки та доброчесності серед українських компаній. Її професіоналізм та незалежність є ключовими для забезпечення довіри до ділової спільноти та впливу на уряд. Ми вітаємо пана Марчіна Свенчіцького в ролі нового бізнес-омбудсмена та бажаємо йому успіху. ОЕСР надаватиме підтримку Раді бізнес-омбудсмена у її подальшій діяльності».



Маттео Патроне

директор ЄБРР в країнах Східної Європи та Кавказу:

П'ять років тому уряд України, ЄБРР, ОЕСР та декілька українських бізнес-асоціацій домовилися про створення посади бізнес-омбудсмена. Це був головний крок вперед до покращення інвестиційного клімату України. За цей період бізнес-омбудсмен міцно утвердився як потужний адвокат вітчизняних та іноземних інвесторів у цій країні. Я хотів би висловити подяку за видатний внесок першому бізнес-омбудсмену Альгирдасу Шеметі та його команді.

Я також бажаю успіхів Марчіну Свенчіцькому, який починає працювати на посаді бізнес-омбудсмена. Я хотів би подякувати всім учасникам мультидонорного рахунку ЄБРР для України, за допомогою якого ми підтримуємо цю важливу ініціативу».



Дмитро Романович

заступник Міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України:

Рада бізнес-омбудсмена зарекомендувала себе як ефективний медіатор у стосунках бізнесу та держави. Вітаємо з призначенням нового керівника цієї інституції – польського політика та економіста Марчіна Свенчіцького. Разом ми продовжимо працювати задля покращення умов ведення бізнесу в країні».





Енді Гундер

президент Американської
торговельної палати в Україні:

Від імені Американської торговельної палати в Україні я хотів би привітати Марчіна Свенчіцького з призначенням на посаду бізнес-омбудсмена. Протягом 5 років Рада бізнес-омбудсмена була надійним партнером Палати з питань, пов'язаних із захистом інтересів бізнесу та покращенням бізнес-клімату».

Ми вдячні Альгїрдасу Шеметі за взаємовигідну співпрацю, результатом якої стали багато успішних кейсів, таких як закон «МаскиШоуСтоп» та анти-рейдерські питання. Ми бажаємо Марчіну Свенчіцькому успішної роботи на новій посаді та сподіваємось на співпрацю на користь бізнес-спільноти України в цілому.



Анна Дерев'яно

виконавчий директор
Європейської Бізнес Асоціації:

Від імені Європейської Бізнес Асоціації вітаємо нового омбудсмена з призначенням на посаду. Сподіваємось, що спільно з такими інституціями зможемо покращувати бізнес-клімат в країні, а, відповідно, і розвивати економіку. Тож бажаємо удачі, витримки та натхнення на цій не легкій, але цікавій посаді».



Геннадій Чижиков

президент Торгово-промислової
палати України:

Робота офісу бізнес-омбудсмена все ефективніша. Її успішність визначається всіма виконаними KPI, за якими стоять конкретні результати захищених прав бізнесу. ТПП України, як член Наглядової ради вітає із призначенням нового бізнес-омбудсмена, відомого державного діяча та експерта Марчіна Свенчіцького. Віримо, що його знання та досвід гідно продовжать цю непросту, але таку необхідну державі і бізнесу справу!»



Анатолій Кінах

президент Українського союзу
промисловців і підприємців:

Український союз промисловців і підприємців вбачає у початку діяльності в Україні новообраного бізнес-омбудсмена Марчіна Свенчіцького можливість подальшого посилення впливу Ради бізнес-омбудсмена як інституції на покращення ділового клімату в країні, утвердження міжнародних стандартів здорової економічної конкуренції, ділової доброчесності та культури підприємництва».



3.1. Співпраця з державними органами

Одним з ключових завдань Ради бізнес-омбудсмена є забезпечення ефективного системного діалогу бізнесу з Урядом, органами державної влади та місцевого самоврядування, а також підприємствами, які перебувають у державній власності або підпорядковані державним органам.

РБО
підписала

9 меморандумів
про співпрацю



Державна фіскальна служба України



Служба безпеки України



Міністерство екології
та природних ресурсів



Державна регуляторна служба України



Міністерство юстиції України



Національне антикорупційне бюро



Київська міська державна адміністрація



Національна поліція України
та Національне агентство із
запобігання корупції

Зустрічі експертних груп

Експертні групи є платформою для відкритого та прозорого розгляду конкретних скарг, а також вдосконалення законодавства, яке регулює підприємницьку діяльність, та усунення перешкод для ведення бізнесу в Україні.

	Кількість зустрічей експертних груп	Кількість розглянутих кейсів
Державна фіскальна служба України	9	104
Міністерство екології та природних ресурсів	3	3
Генеральна Прокуратура України*	1	7
Національна поліція України	2	29

* Експертна група працює на неформальній основі

3.2. Співпраця з бізнес-асоціаціями

Спільно з **Американською торговельною палатою в Україні**, ми провели ряд інтерактивних семінарів на яких висвітлювались важливі проблеми, з якими стикаються компанії, які ведуть бізнес в Україні:



3 липня 2019 р.

«Податкові перевірки: як оскаржити результати за допомогою РБО?»

Під час семінару ми обговорювали:

- В яких випадках бізнес можуть перевірити
- Що важливо знати про перевірки, в.т.ч. плани-графіки перевірок та зміни до них
- Які проблемні питання найчастіше з'являються, прояви корупції під час перевірок
- Як оскаржити результати перевірок?
- Як Рада бізнес-омбудсмена може допомогти в оскарженні результатів перевірок?



10 липня 2019 р.

«Комплаєнс-лайфхаки: як управляти репутаційними ризиками бізнесу?»

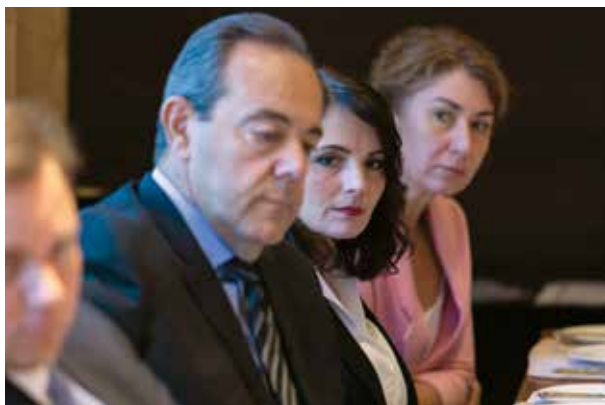
Під час семінару ми обговорили:

- Застосування комплаєнсу на прикладі розслідувань РБО та системних рекомендацій
- Чому репутація важлива? Чи пом'якшує ризики репутація вашого контрагента?
- Уроки комплаєнсу на прикладі кейсів РБО
- «Червоні прапорці», які свідчать про невідповідність комплаєнс-стандартам
- Як ефективно керувати комплаєнс-ризиками?
- Як зберегти свій рівень комплаєнсу, або наша сила — в єдності.



Понад
100 учасників

взяли участь в обох заходах, що свідчить про те, що такі інформаційні семінари були корисними для наших гостей, а наші поради на основі досвіду мали для них справжню практичну цінність.



12 вересня 2019 р.

Прес-сніданок з делегацією іноземних журналістів

За запрошенням **Американської торговельної палати в Україні** ми взяли участь у сніданку з пресою та делегацією журналістів великих міжнародних ЗМІ. В межах цієї зустрічі ми донесли нашу позицію про виклики та можливості ведення бізнесу в Україні до впливових представників різних зарубіжних видавництв. Ми обговорили основні українські макроекономічні показники та поділилися історіями успіху в сфері інвестицій, озвучуючи ключові завдання для сприяння економічному розвитку України з точки зору Ради бізнес-омбудсмена.



3.3. Зв'язки з громадськістю

Рада бізнес-омбудсмена використовує зовнішні комунікації для інформування про тенденції звернень, поданих компаніями, висвітлення системних проблем бізнесу та пропонує шляхи їх вирішення. Варто зазначити, що ми працюємо з медіа виключно на основі безкоштовного інформаційного обміну, ділячись зі свого боку експертними консультаціями, юридичним аналізом та останньою статистикою щодо неправомірних дій державних органів.

ЗМІ

Розуміючи та поважаючи нашу місію у захисті законних інтересів бізнесу та покращенні бізнес-клімату, ми раді готовності журналістів знайомити читачку аудиторію з результатами нашої роботи. Медіа також високо оцінюють рівень нашої правової експертизи та вміння передавати повідомлення — наші фахівці часто є дописувачами на ключових онлайн платформах, доповідачами на форумах і семінарах, гостями телевізійних і радіостудій.

У цьому кварталі наші інтерв'ю публікували провідні українські та іноземні ЗМІ:



Спеціалізовані юридичні медіа



ЗаконоБізнес

The FCPA Blog

З початку роботи у травні 2015 р, бізнес-омбудсмена та його офіс задували

2400+
разів

99%

згадувань
позитивні та
конструктивні

Ми неодноразово висвітлювали результати нашої роботи на телебаченні



та на радіоефірах



РБО співпрацює зі ЗМІ на засадах інформаційного обміну і не надає фінансової компенсації видавцям або журналістам за згадування її діяльності або спікерів.

Участь у заходах

05/07

Конференція з питань корупції та антикорупційної політики, організована Київською школою економіки та Європейським банком реконструкції та розвитку



10/07

Семінар з питань анти-корупції і ділової доброчесності, організований Організацією економічного співробітництва та розвитку та Соціально-Економічною Радою Бейрута (Ліван)



18/07

Зустріч Національної ради з питань антикорупційної політики, організована Національною радою з питань антикорупційної політики

30/08

Податковий форум, організований Асоціацією правників України



05/09

Круглий стіл на тему «Захист іноземних інвестицій в Україні. Виклики та шляхи вирішення», організований Міністерством юстиції України та Асоціацією професіоналів корпоративної безпеки в Україні

12-13/09

Захід «Практичні інструменти для зміцнення засад доброчесності у діяльності приватних та державних підприємств», організований ДП «НАЕК «Енергоатом» та Всеукраїнською мережею доброчесності та комплаєнсу



13/09

Відкрита лекція «Корпоративні конфлікти та протидія рейдерству», організована Освітньою платформою Legal High School



18/09

IV Міжнародний Комплаєнс Форум, організований холдингом «Юридическая практика»



20/09

VIII Податковий форум. TaxCruise, організований Асоціацією правників України



Соціальні мережі



Що ми робимо в соціальних мережах:

- Ділимося історіями успіху. Робимо висновки з невдалих кейсів.
- Розповідаємо про системні проблеми, з якими стикається бізнес. Пропонуємо можливі рішення.
- Публікуємо важливі новини. Ділимося думками та поглядами.
- Створюємо власний контент. Знімаємо відео.
- Візуалізуємо інформацію, надаємо перевагу інфографіці.
- Ділимося статтями, рубриками та іншим корисним контентом.
- Анонсуємо наші заходи, транслюємо їх наживо.
- Спілкуємося з фолловерами. Швидко реагуємо на їхні запитання.

БЦ «Поділ Плаза»
вул. Спаська, 30А,
Київ 04070, Україна
(вхід з вул. Сковороди, 19)

Телефон: +380 (44) 237-74-01
Факс: +380 (44) 237-74-25
E-mail: info@boi.org.ua

www.boi.org.ua
www.facebook.com/BusinessOmbudsmanUkraine